

หาธรรมแท้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอาละเนาะ เราเกิดมาในสังคม ถ้าสังคมเป็นสิ่งที่ดี เห็นไหม “สภากรรม” เราเกิดมาในสังคม เวลาเกิดมา หมดพุทธศาสนา นี่หมดกาลไ้ หมดกาลคือว่าโลกจะปรับสภาพใหม่ ปรับสภาพจนไม่มีวัตถุสิ่งใดที่เป็นของพระพุทธรเจ้าองค์เดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธรเจ้าจึงจะมาตรัสรู้

มันบริสุทธิ์นะป่าเขา นี่มันเกิดจากอะไร เกิดจากบุญบารมี เกิดจากบุญบารมีของผู้ที่จะมาเกิด เห็นไหม แล้วเราเกิดมานี้ “สภากรรม” สิ่งทีกรรมจะพาสภาพสังคม สังคมจะร่มเย็นเป็นสุขขนาดไหน

แล้วเราอยู่ในทางโลก เวลาทำธุรกิจ คุณวิงจระของมัน แล้วเดี๋ยวนี้ชัดเจนขึ้นมากนะ เมื่อก่อนระยะเวลามากกว่านี้ เดี๋ยวนี้จะสั้นเข้ามาเรื่อยๆ สั้นเข้ามาเรื่อยๆ เพราะคนมันทันกัน คุณอย่างตลาดหุ้นสิ พอนิวยอร์กเป็นอย่างไ้บ๊บบ มาแล้ว มาแล้ว มันจะสั้นขึ้นเรื่อยๆ นะ ชีวิตของคนสั้นขึ้นเรื่อยๆ

สิ่งที่เกิดขึ้นมา สังคมเห็นไหม มันเป็นบุญกุศลนะ แล้วเราเกิดมาด้วยบุญกุศล สังคมไทยนะ เรามองรอบบ้านเราสิ สังคมพุทธศาสนาเหมือนกัน แต่ทำไมไม่ร่มเย็นเป็นสุขเหมือนประเทศไทยเราละ ประเทศไทยร่มเย็นเป็นสุขกว่ารอบบ้านเรา เห็นไหม รอบบ้านเรามีปัญหามาตั้งแต่ไหนแต่ไร รบราฆ่าฟันกันมาตลอด นับถือพุทธรเหมือนกัน พระเต็มบ้านเต็มเมืองเหมือนกัน แต่ทำไมไม่มีความร่มเย็นเป็นสุขเฉพาะในพุทธศาสนาในประเทศไทยเราเท่านั้น

เราก็มองกัน ของนี้คือว่าของใกล้ตัวไง ของใกล้ตัว ของที่เรามีอยู่ เราเกิดมาในสังคมอย่างนี้ไง นี่บุญแล้ว บุญพาเราเกิดมาสิ่งที่คืออย่างนี้ อันนี้บุญพาเกิด แต่พอบุญพาเกิดมาทำไมทุกข์ขนาดนี้ล่ะ

ทุกข์นะ เวลาเราทุกข์ขึ้นมา ชีวิตส่วนตัวทุกคนมีความทุกข์ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง พอทุกข์เป็นอริยสัจทุกข์เป็นความจริง สิ่งนี้เป็นความจริงอยู่แล้วใช่ไหม พอเราคิดเราย้ำคิดย้ำทำแต่ความคิดของเรา มันก็จะมีทุกข์เรื่อยๆ ไปนั่นล่ะ นี่ทุกข์เป็นความจริง ก็เอาศาสนามาเจอจานตรงนี้ เห็นไหม

หลวงตาบอกว่า “อาหารของกายคือกินข้าวเข้าทางปาก อาหารของใจคือธรรมะ คือศีลธรรม จริยธรรม” แล้วศีลธรรม จริยธรรมนี้ มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน ถ้าเรามีศีลจะมีความจริง

ดูสิเวลาพระโพธิสัตว์ เห็นไหม เวลาตั้งสัจจะ แล้วทำคุณงามความดี พระอินทร์นี้ อาสน์ร้อนเลยล่ะ ต้องแปลงร่างลงมา

มันมี เราอ่านพระไตรปิฎกตอนบวชใหม่ๆ เวลาอ่านในธรรมบท เห็นไหม

ดูสิพระโพธิสัตว์เป็นกระรอก อยู่ริมทะเล เวลาลมพัดมา ลูกกระรอกมันตกลงไปในทะเล เห็นไหม ทีนี้กระรอกมันจะเอาลูกคืนไง เอาหางไปจุ่มน้ำทะเลแล้วขึ้นมาสะบัด เอาหางไปจุ่มน้ำทะเลแล้วขึ้นมาสะบัด จนพระอินทร์ทนไม่ไหว ลงมาถามกระรอก

“ทำอะไรเนีย”

“จะเอาหางชุบน้ำทะเลขึ้นมาสะบัด”

“ทำไมล่ะ”

“สะบัดให้แห้งเลย”

“อ้าว.. แห้งเพื่ออะไรล่ะ”

“จะเอาลูก เพราะลูกตกลงไปในทะเล”

นี่ดูความคิดสิ แล้วในความจริงมันเป็นไปได้ไหม เอาหางไปชุบน้ำทะเลขึ้นมา สะบัด ให้น้ำทะเลแห้ง มันเป็นไปได้ไหม เป็นไปไม่ได้แล้วทำไมพระโพธิสัตว์ทำอะไร ทำ ตั้งใจทำอยู่อย่างนั้นล่ะ

แล้วมาดูเซนนะ คูลีในญี่ปุ่น เวลาเขาเจาะภูเขา เห็นไหม ของเราเจาะภูเขาเรา ระเบิดนะ สมัยโบราณมันไม่มีหอก มันมีสิ่วกับค้อนเท่านั้นแหละ นั่งทุบ นั่งเจาะไปนี่ เจาะภูเขาเพื่อจะทำอุโมงค์ผ่านไป นั่งเจาะไปอย่างนี้คนเดียว ๓๐ ปี ดีไป ดีเจาะจนทะลุ ไปได้ ๓๐ ปี

นี่ถ้าเราเอาอย่างนี้ละ แล้วมาเป็นกำลังใจเรา เราลองมองสังคมสิ สังคมมันทุกซ์ เวลาเราทุกซ์เราร้อนนี่สังคมทุกซ์ทั้งนั้นเลย สังคมพาเราทุกซ์ สังคมพาเราร้อน

สภาพกรรมนะ เราเกิดมาในสังคมไหน เราเกิดในครอบครัวไหน ครอบครัวของ เรานะ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่มีคุณมาก ถ้าพ่อแม่เราเป็นสัมมาทิฐิ พ่อแม่ เราเป็นคนดีนะ โอ้โฮ.. ทำให้ครอบครัวเรานี้เป็นสุข แต่ถ้าพ่อแม่เราเป็นโจรละ พ่อแม่เรา อาชีพเป็นโจรปล้นเขากิน ทำลายเขากิน พ่อแม่เราเป็นโจร เราเกิดกับพ่อแม่เรา พ่อแม่ก็ เป็นพระอรหันต์ของลูกอยู่วันยังค่ำ เพราะเราเกิดจากพ่อแม่

พ่อแม่ที่ดี เราเกิดมานี้ บุญกุศลพาเกิด เกิดในครอบครัวที่ดี เห็นไหม ถ้าพ่อแม่เรา ดี เราเกิดมาเราจะมีความสุขมาก เพราะพ่อแม่เราเป็นคนดีอยู่แล้ว แล้วเกิดมา เราเป็นลูก แล้วพระอรหันต์ของเรา เห็นไหม ชีวิตนี้เราได้มาจากท่าน

ถ้าพูดถึงทางธรรมนะ “สิทธิ” ไง เหมือนเราเป็นสิทธิของท่านเลย จะทำอย่างไรก็ได้ แต่เดี๋ยวนี้พอวิทยาศาสตร์เจริญ เห็นไหม “สิทธิเสมอกัน สิทธิเสมอกัน” เกียงกันนะ เกียงแล้ว พ่อแม่ก็คือพ่อแม่ไง

กรรมอย่างนี้เราเจอมาเยอะ เมื่อก่อนมาใหม่ๆ ลูกศิษย์จากกรุงเทพฯ มาหา มาหมดแหละ มาถึงก็มาบ่นทุกข์บ่นยาก เราช้อนกลับเลย “พ่อแม่มีอยู่ มีคุณเลพ่อแม่ไหม” พอไม่ดู พ่อแม่ก็ประสาทำมาหากินนั่นแหละ แล้วพอมีลูกขึ้นมาบ้าง เหมือนกันเลย เอา ลูกไม่อยู่ไง ทุกข์มาก ทุกข์มาก กงกรรมกงเกวียนนะ กรรมมันมีจริง

นี่ถ้าพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เห็นไหม สิ่งที่เราทำ สิ่งที่เราดูแลของเรา ชีวิตของเรา นี่พูดถึงพ่อแม่ของเรา

พูดถึงสังคมนา เราจะไม่บอกสังคมนา วันนี้เขามาถามปัญหา มาถึงเขาบอกเลยว่า “เขาอยากต้องการธรรมะที่แท้จริง” แหม.. ธรรมะที่แท้จริง พ่อเขาบอกอยากเจอธรรมะที่แท้จริง

“โยมพูดมาก่อนสิโยมภาวนาอย่างไร”

“พุทโธ พุทโธ” พุทโธมาเลยนะ พ่อพุทโธแล้วมันก็แยกเป็นส่วน เป็นรูปนี้แยกหมดเลย เราได้แล้ว เราบอกว่า พุทโธนี้โยมเคยพุทโธมา ถ้าทำพุทโธแล้วมันไม่เป็นแบบนี้หรือ

ถ้าทำพุทโธมานะ พอจิตมันสงบขึ้นมามันเห็น สภาวะที่เห็นนั้น มันไม่เป็นอย่างที่โยมเป็นหรือ เขาก็ยอมรับ เขาก็บอก “อยู่กับการเคลื่อนไหวค่ะ” อยู่กับความเคลื่อนไหว แต่มันไม่ยอมพุทโธ

สงสัยไปเจอในเว็บไซค์ ถ้าเจอในเว็บไซค์ อัดไว้แรง ต้องพุทโธอย่างเดียวไปมาถึงก็พุทโธเลย

เราก็บอกว่า นี่เห็นไหมที่เขาพูด เขาบอกว่า เขาต้องการ “ธรรมะที่แท้จริง”

เขารู้ ! ในเมื่อเขาทำอยู่เขาก็รู้ ! แต่ในสังคมนา นี่เห็นไหม สังคมนาที่ไม่มีคุณค่า สังคมนาที่เขาคิดของเขาขึ้นมา เขาบอกว่า “สิ่งนี้เป็นคุณธรรม สิ่งนี้เป็นคุณธรรมไง” แล้วก็ตั้งสังคมนาขึ้นมา แล้วคิดดูสิกระแสนะสังคมนาเป็นอย่างนั้นนะ กระแสนะสังคมนา เขายอมรับกันว่า “ความรับรู้แบบนี้เป็นธรรมะ”

มันทางอื่นนะ นี่เพราะความรู้ของเราใช่ไหม รับรู้การเคลื่อนไหว รับรู้ทุกอย่างแล้วเขาบอกเขาแยกได้ นามรูปแยกได้ แยกกายแยกจิตได้

ใช่ ! คำพูดนี้เป็นของเขาพูด แต่ในความรู้สึกเรานะ เราไม่เคยเชื่อแม้แต่จีเลียบ มันเป็นไปได้อย่างไร เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน เราทุกข์เรายากขนาดไหน กว่าจิตเราจะ

สงบ กว่าเราจะเริ่มต้นการพิจารณากัน เขาอยู่กันสุขสบาย แล้วก็บอกว่าเขาแยกรูปแยกนามได้ เขาแยกได้หมดเลย เขาแยกธาตุแยกขั้นได้หมดเลย

ถ้าพูดอย่างนี้ ถ้าเป็นในวงกรรมฐานเรา นี่พระโศดาบันอย่างต่ำนะ ถ้าพูดอย่างนี้เป็นพระโศดาบันอย่างต่ำ อย่างต่ำถ้าแยกรูปนี้เป็นธรรมชาติของมัน “จิตเป็นจิต กายเป็นกาย ทุกข์เป็นทุกข์ นี่เป็นพระโศดาบันนะ”

คุณสมบัติอย่างนี้คุณสมบัติของพระโศดาบัน แต่เวลาเขามาพูดของเขา เขาบอกเขาแยกรูปแยกนามได้ แยกจิตแยกกายได้ แยกทุกอย่างได้ แล้วมีเป็นอะไรละ เขาก็ยังสงสัยอยู่ ใจอยากได้ธรรมะที่แท้ นี่มาหาหลวงพ่อก่อน ให้หลวงพ่อก่อนแนะ “ธรรมะที่แท้ทำอย่างไร” เราบอกเลยนะกลับไปพุทโธอย่างเดียว แต่เขาบอกว่าพุทโธเขาทำไม่ได้ เขาอยู่อริยอยู่ เขาทำอะไรอยู่เขาทำได้ เราบอก “อะไรก็ได้ แต่อย่าคัดราคถอนโคนตัวเอง”

ถ้าคัดราคถอนโคนตัวเอง เห็นไหม คือเราไม่กำหนดสติ เราไม่ตั้งใจของเรา เราจะพูดนี้เราเปรียบเทียบกับสังคมจากข้างนอกเข้ามา เมื่อก่อนนี้วัฏจักรของมัน การเวียนไปของมัน ทางธุรกิจ ทางต่างๆ ทางสังคมนี้มันจะช้ามาก เพราะสังคมเทคโนโลยีมันยังไม่เร็วขนาดนี้ คุณสมัยล่าอาณานิคม กำหนดหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งมาจากยุโรป จะมาถึงอาณานิคมนี้ ๗ วัน ๘ วันนะ ข่าวสารมันจะมาถึงได้ พอมีโทรเลขก็เร็วขึ้นมาหน่อยหนึ่ง

นี่สิ่งที่จะมาได้ แต่เดี๋ยวนี้ทุกอย่างมันเร็วไปหมดเลย พอเร็วไปหมด ความสะดวกสบายมันมีมากขึ้น ความรู้เทคโนโลยีมันมีขึ้นมา เราก็คิดว่าเรามีปัญญาทั้งนี้ มันเกิดอหังการใจ มันเกิดอยากจะควบคุมธรรมชาติใจ มันอยากเอาชนะทุกอย่าง

อยากบริหารจัดการได้หมด โลกนี้มันบริหารจัดการได้ ถ้าบริหารจัดการได้ แล้วทำไมเศรษฐกิจมันเป็นอย่างนี้ล่ะถ้ามันบริหารจัดการได้ มันบริหารจัดการไม่ได้ขึ้นมา เพราะมันมีเวรมีกรรม พอมันบริหารจัดการไม่ได้ขึ้นมา เห็นไหม

คุณดูผลตอบแทนในการลงทุน จะต้องเอามหาศาลเลย เอาส่วนต่างกันจนสร้างส่วนต่างเทียมขึ้นมา พอมีส่วนต่างเทียมขึ้นมา ถึงที่สุดแล้วเป็นอย่างไร ล่มสลายไป นี่มันเป็นส่วนต่างเทียมทั้งนั้นเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราว่าเรามีปัญญากัน พอมีปัญญาก็ว่าแยกแยะแยกนาม “นี่มันเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า เป็นปรมัตถธรรม สิ่งนี้เป็นคุณธรรม”

นี่เขาคิดกันไป ว่ากันไปนะ แล้วก็สร้างขึ้นมา “นี่ใจธรรมะเทียมๆ” พอธรรมะเทียมๆ ขึ้นมาแล้วมันจะได้อะไรละ พอไม่ได้อะไรขึ้นมา

ถ้าไม่มีคนเสนอออกมาจะ สังคมก็เป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว ถ้าสังคมเป็นอย่างนั้น แล้วสังคมที่ยอมรับนี่ก็เป็นสังคมอย่างนั้น แต่พอเราเสนอออกมาเห็นใหม่

“นี่ต้องการธรรมะแท้”

ถ้าต้องการธรรมะแท้ แล้วธรรมะมาจากไหนละ นี่หลวงตาท่านพูดประจำ “สิ่งที่สัมผัสคุณธรรม สัมผัสธรรมะได้คือความรู้สึกรู้สึกของเรา คือจิตเรานะ”

หนังสือที่เวลาเขาพิมพ์ขึ้นมา หนังสือก็คือหนังสือ หนังสือมันไม่มีชีวิต หนังสือมันไม่มีความรู้หรือ คนไปอ่านหนังสือต่างหากถึงไปเอาธรรมะของพระพุทธเจ้ามา นี่จารึกมา จารึกไว้ให้คนจี้เกียจ

เมื่อก่อนเราต้องค้นคว้านะ เราต้องหาของเราเอง ต้องฟังจากปาก เห็นใหม่

พระจำพรรษาที่มี ๔ องค์ขึ้นไป ถ้าสวดปาติโมกข์ไม่ได้เป็นอาบัติปาจิตตีย์ทั้งหมดเลย ในสงฆ์นั้นต้องส่งพระองค์หนึ่งไปเรียนปาติโมกข์จากสำนักไหนก็ได้ เรียนมา แล้วเดี๋ยวนี้มันมีหนังสือปาติโมกข์ไซ้ใหม่ ทุกคนก็ท่องได้ พอมีหนังสือปาติโมกข์ ก็ท่องตามหนังสือปาติโมกข์

แต่เมื่อก่อนหนังสือมันไม่มี จะต้องส่งพระองค์ใดองค์หนึ่งให้ไปเรียนปาติโมกข์จากต่างสำนักขึ้นมา ถ้าเรียนมาไม่ได้ “ถ้าพระ ๔ องค์ขึ้นไปสวดปาติโมกข์ไม่ได้เป็นอาบัติหมคนะ ปรับอาบัติเลย!”

แล้วถ้าพอไม่ได้ ก็ต้องส่งพระไปเรียนจากสำนักที่เขาจำได้ เห็นใหม่ “มุขปาฐะ คือเรียนจากปาก” นี่เพราะมันไม่มี มันไม่มีตำรับตำราไง เดี๋ยวนี้ยังมีอยู่นะ ในพมามี

เวลาพูดถึงมรรคผลแล้วไม่เชื่อ แต่เวลาพูดถึงพระพม่า เดียวนี้มีนะพระพม่าที่จำ
พระไตรปิฎกได้หมดเลย... มี พอจำได้ปั๊บนี้เขาจะมีพัดของเขา แบบว่าถ้าใครจำได้หมด
เขาจะมีกรรมการสอบ สอบว่านี่ท่องได้ทั้งตู้

เดี๋ยวนี้ยังมีอยู่ ที่พม่ายังมีอยู่ พอมีอย่างนี้แล้วเขานับถือกัน นี่มันอยู่ที่ประเพณี
วัฒนธรรมที่ชุมชนใดเขาส่งเสริมสิ่งใด ถ้าชุมชนส่งเสริมสิ่งใด วัฒนธรรมก็จะเป็น
อย่างนั้นละ

ที่นี้วัฒนธรรมของเรา เรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นท่าน
เน้นตรงนี้ไง “เน้นตรงการพ้นทุกข์” เน้นตรงการพ้นทุกข์เพราะอะไร เน้นการพ้นทุกข์
เพราะท่านได้สร้างบุญญาธิการมา เพราะหลวงปู่มั่นท่านบอกว่าท่านปรารถนาพุทธภูมิ
มา

ดูสิเวลาท่านสำเร็จขึ้นมาแล้ว คู่ครองของท่านที่ไม่เสวยภพนี้มาต่อว่าเลย ก็ได้
สร้างมาด้วยกัน ก็พากันสร้างบุญกุศลมาที่ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้า นี่ก็ปรารถนา
เป็นคู่ไป แล้วมาตัดช่องน้อยแต่พอตัวไปอย่างนี้ ก็มาต่อว่าต่อขานนะ

ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บมันก็แบบว่า เวลาพูดธรรมะเป็นวิทยาศาสตร์นะ เวลาพูดเรื่องจิต
วิญญาณ ก็ว่าจะพากันไปไหน

“แต่มันเป็นความจริง มันเป็นความจริงของผู้ที่สร้างบุญกุศล”

ดูอย่างพระโพธิสัตว์สิ ท่านบอกท่านปรารถนาพุทธภูมิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าก็ปรารถนาพุทธภูมิ ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าก็เหมือนกัน แต่หลวงปู่มั่นท่าน
มาละของท่าน ท่านมาลาของท่านเพราะ ! เพราะความเห็นที่ว่า “พระอรหันต์ก็สิ้นกิเลส
เหมือนกัน” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สิ้นกิเลสเหมือนกัน

ถ้าผู้ที่สิ้นกิเลสเหมือนกัน แล้วมันต้องทนทุกข์ทรมานไปขนาดนั้น ท่านถึงละ
ของท่าน แล้วท่านมุ่งมั่นของท่าน แล้วท่านพยายามฝึกฝนของท่าน จนผ่านขั้นผ่านตอน
มา จนกลับไปแก่หลวงปู่เสาร์ ไปแก่ครูบาอาจารย์

นี่เราเกิดมา คำว่าพระโพธิสัตว์มันก็ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า แต่นี่ “ละ”

“ละ” หมายถึงว่าพระพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ ก็ละตรงนั้น แล้วมาพยายามศึกษาเข้ามา

นี่สังคมไทยมันมีตรงนี้ใจ คือมีครูบาอาจารย์ของเรา พอมีครูบาอาจารย์มันก็ร่วมเย็นเป็นสุข

“ร่วมเย็นเป็นสุข” หมายถึงว่า เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมขึ้นมา อยู่ที่ไหนมันจะดึงดูดเทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ อยู่ที่ไหนฟ้าฝนจะตกตามฤดูกาล

เมื่อก่อนในสมัยพุทธกาล ถ้ามีฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล เพราะมันไม่มีเงื่อนไขไม่มีอะไร เพราะสมัยโบราณคนเราใช้แต่ธรรมชาติ เขาจะตรวจสอบเลยว่า กษัตริย์ผู้ปกครองนี้อยู่ในทศพิธราชธรรมหรือเปล่า ถ้าไม่อยู่ทำไมฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล

ดูนักพรต พระในแว่นแคว้นนั้น ผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมีปัญหาหรือเปล่า พวกนั้นเขาจะดูอย่างนี้เลย เพราะว่าถ้าพูดถึงแล้งติดกัน ๓ ปี ๔ ปี นะ กิดดุสิตังคมนั้นจะอยู่ได้อย่างไร... อยู่ไม่ได้! เห็นไหม

เขาถึงต้องเน้นย้ำถึงศีลธรรม จริยธรรม ถึงความถูกต้องดีงาม ถ้าที่ไหนมีคนที่มีศีลมีธรรมขึ้นมา ฝนฟ้าจะตกต้องตามฤดูกาล การเกษตรการกสิกรรมมันจะมีอาหารให้หล่อเลี้ยงประชาชน

นี่สิ่งที่เป็นความถูกต้องความดีงาม เหมือนอย่างหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ท่านประพฤติปฏิบัติมาของท่าน แล้วท่านสิ้นกิเลสหมด นี่ในสังคมไทยไง แต่ใครจะรู้หรือไม่รู้ นี่มันเป็นเรื่องของพวกเรานะ พวกเรานี่เป็นชายขอบไง เป็นชายขอบคือว่า เราจะรู้ได้อย่างไรว่าใครจะมีคุณธรรมในหัวใจ เราจะมองกันว่า “คนเหมือนคน พระเหมือนพระ... แต่ไม่เหมือนกัน”

หลวงปู่ฝั้นท่านบอกประจำ “คนคอกี้ๆ นี่ไว้ใจใครได้” มันไว้ใจใครไม่ได้ แต่การไว้ใจใครไม่ได้ “นี่กาลามสูตร” คือไม่ให้เชื่อๆ ไม่ให้เชื่อเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการว่าไม่ให้เชื่อนะ แต่ให้พิสูจน์

สิ่งนี้พิสูจน์ได้ เราพิสูจน์ของเราได้ เราเข้าไปสัมผัส เราพิสูจน์ของเราได้.. เราพิสูจน์ได้!

คนมีคุณธรรม ไม่มีมารยาสาไถ ! ไม่มีมารยาสาไถ ! ความเป็นมารยาสาไถหรือน้อยลง อย่างนี้มันเป็นไปได้หรือ มันเป็นกิเลสหายๆ

ถ้ากิเลสหาย นี่ “มโนกรรม” สิ่งที่เราทำผิดพลาดผิดกรรมกันนี้ เราทำผิดแล้วถึงเป็นความผิด แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจนะ มโนกรรมไง มันคิดอกุศลได้อย่างไร มันไม่คิดอกุศล มันคิดอกุศลไปไม่ได้ เพราะถ้ามันคิดอกุศลไปนี่มันกระเทือนหัวใจ

นี่เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด “นี่มันเสวยอารมณ์” คือเหมือนเราจับไปนี่เป็นน้ำหรือไฟ ถ้าจับไปเป็นน้ำมันก็เย็น ถ้าจับไฟมันก็ร้อน แล้วจับไปนี่มันรู้ตัวตลอดเวลา

สิ่งนี้มันถึงไม่มีมารยาสาไถ เพราะมันมาจากหัวใจ แต่ด้วยจิตนิสัยภายนอก คำว่า “จิตนิสัย” คืออำนาจาสนา นั่นก็อีกอย่างหนึ่ง แต่อีกอย่างหนึ่งมันเป็นความเคยชิน ใจ อย่างเช่นครูบาอาจารย์ เห็นไหม อย่างที่ว่าในปัจจุบันนี้เรื่องการสูบบุหรี่ โลกวัชชะโลกติเตียนมาก

มีคนสูบบุหรี่หลายคนมากเลย บอกว่าไม่สูบบุหรี่ก็ได้ แต่ขอให้คิ๊บไว้ คิ๊บไว้เฉยๆ เขาบอกว่าของมันเคยใจ คิ๊บไว้เฉยๆ นี่มันเป็นจิตนิสัยเห็นไหม การทำบ่อยครั้งเข้า มันไม่ได้ตั้งใจ ไม่มีความจงใจ แต่มันทำเพราะเป็นจิตเป็นนิสัยไป โออย่างนี้มันเป็นความเคยชิน แต่เรื่องในหัวใจมันไม่มีนะ

นี่พูดถึงสังคม ใจ และพูดถึงความเป็นไปของโลก แล้วโลกเขาบัญญัติกันอย่างนั้น แล้วเราเกิดมาในโลกนี้ เห็นไหม เราเกิดมาในโลกนี้ แต่มันยังมีคนคืออยู่นะ มันมีคนคืออยู่ มันมีคนคอยช่วยเหลือสังคมอยู่ ถ้ามีคนคอยช่วยเหลือสังคมอยู่นี้เพราะอะไร เพราะเขาปรารถนาบุญกุศลของเขา

เหมือนพระโพธิสัตว์ใจ พระโพธิสัตว์ต้องการให้คนอยู่รอบข้าง คนอยู่ด้วยกัน ให้มีความสุขใจ “เพราะความสุขนี้สร้างบารมี” เห็นไหม

เวลาบารมีเกิดขึ้นมา ทุกคนก็อยากให้ตัวเองเป็นคนมีเจ้าวัญญา ให้เป็นคนทันคน แล้วเจ้าวัญญานี้มันเกิดจากอะไรละ เจ้าวัญญามันเกิดจากอะไร

นี่ไงเวลาเจ้าวัญญามันเกิด เด็กบางคนเวลาเกิดมามีเจ้าวัญญา มีไอคิวที่ไอ้โฮ.. สุดยอดเลย นั่นเป็นบุญของเขานะ แต่บุญของเขานะ ดูอย่างจุลป็นตกก็เหมือนกัน

“มหาป็นตก จุลป็นตก” เวลาบวชเข้ามาแล้วพี่ชายเป็นพระอรหันต์ไง แล้วเวลาเกิดมาแม่หนีตามคนไข้ไป เวลากลับมานี่ตาไม่เอา ตาเอาแต่ลูกไม่เอาแม่ ตาก็เอาลูกไว้คืออยู่กับตา พออยู่กับตาแล้วมันสังเวชในชีวิตไง ก็ขอตาบวช พี่ชายบวชก็อมมหาป็นตกบวชแล้ว ได้เป็นพระอรหันต์ก่อน ก็คิดถึงน้องชาย

ชีวิตมันรันทนนะ แม่หนีตามคนไข้ไป พอหนีตามคนไข้ไปแล้วเกิดลูกสองคน ที่นี้มันอยู่ในป่าก็ทุกข์ยากไง ก็อยากจะกลับมาอยู่ด้วยกัน เพราะคิดว่าตาจะต้องให้อภัยแม่ไง ที่นี้ตาก็ทิดู ตาก็มีความผูกโกรธไข้ใหม่ ก็บอกว่า เอาแต่หลานลูกไม่เอา ให้เงินให้ทองไปสร้างตัว เพราะขายหน้า มันทนกระแสสังคมไม่ได้

ที่นี้พอเอาลูกมา เวลาที่ใครถามว่าลูกใคร มันก็สะท้อนใจ ชีวิตรันทนทั้งหมดก็เลยขอบวช พอบวชมาเป็นพระอรหันต์เสร็จแล้ว มีลูกศิษย์ลูกหามากก็คิดถึงน้องชาย ก็เอน้องชายมาบวช แต่ให้น้องท่องคำๆ เดียวก็ท่องไม่ได้ ให้ท่องอย่างไรรักก็ท่องไม่ได้ จนบอกให้สึกเลย เพราะอายเขาไง

เพราะตัวเองเป็นพระอรหันต์ด้วย แล้วมีลูกศิษย์ลูกหามาหาสาละเลย ก็เลยบอกให้สึก คือไล่ให้ไปสึกเลย พอไล่ให้สึกพระพุทเจ้าไปดักเลย

“ขอบวชเพื่อใคร”

“บวชเพื่อพระพุทเจ้า”

“ไม่ต้องสึก มาอยู่กับเรานี้”

มาถึงก็เอาผ้าขาวลูบนะ แล้วบอกว่า “ผ้าขาวหนอ... ขาวหนอ” เห็นไหม

พอบอกว่า “ขาวหนอ... ขาวหนอ” แล้วผ้าขาวกับมือลูบ ผ้ามันจะขาวได้อย่างไรล่ะ มันก็ต้องดำเป็นธรรมดา พอมันดำนี้มันป้างเลยนะ เป็นพระอรหันต์เลย

นี้จะบอกถึงว่าเราว่าปัญญาไง เพราะว่าเราว่าปัญญานี้ ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น เหตุการณ์เกิดมาอย่างนี้ในสมัยพุทธกาล พระนี้เขาต้องวิจารณ์กันตลอด เพราะในหมู่สงฆ์ ในหมู่ผู้ประพฤติปฏิบัติเขาจะรู้จักกัน เขาจะเห็นกัน ก็วิจารณ์ว่า “ทำไมเป็นพระอรหันต์ แต่ทำไมท่องมนต์คำเดียวก็ท่องไม่ได้ แล้วเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร แล้วทำไมลูบผ้าขาวถึงเป็นพระอรหันต์ล่ะ”

พระพุทธเจ้าบอกว่า เขาเคยมีอำนาจ เขาเคยเป็นกษัตริย์ เขาตรวจพลสวนสนาม แล้วเคยเอาผ้าเช็ดหน้าเช็ดหน้า พอเช็ดหน้าแล้วผ้ามันสกปรกไป เพราะกษัตริย์มันประณีตใช้ไหม เพราะฝุ่น

แล้วสมัยโบราณ พอเอาผ้ามาเช็ดหน้ามันก็สกปรกใช้ไหม ทีนี้มันก็ฝังใจ “นี่ไงมันเป็นเหมือนกรรมฐานที่ฝังอยู่ในจิต”

แล้วสิ่งที่ว่า เวลาพี่ชายบอกให้ท่องคำสองคำนี้ ทำไมถึงท่องไม่ได้ “นั่นมันเป็นกรรมเก่าของเขาเหมือนกัน” เขาเคยบวชเป็นพระชาติหนึ่ง แล้วเวลาเห็นพระที่จะท่องปาติโมกข์ แต่ตัวเองมีปัญญาไง ก็ไปถูถูกเหยียดหยามเขาไป “ทีนี้ความถูถูกเหยียดหยามมันก็เป็นกรรมไง”

มีกรรมมา กรรมที่ว่าเคยเป็นกษัตริย์ตรวจพลสวนสนาม นี่มันเคยมีกรรมฐานฝังใจมาเพราะมันเช็ดหน้า เหมือนเราเห็นสภาพที่มันเป็นอสุภะ แล้วมันติดใจ มันฝังลงที่ใจเลย

นี่บุญกุศลของคน แล้วเราทำไมท่องไม่ได้ล่ะ เห็นไหม มันมีทั้งบุญมีทั้งบาป คนเรานี้เหมือนเหรียญที่มันมีสองด้าน ฉะนั้นเวลาเรามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นมากับชีวิตแล้วนี้ มันจะตกต่ำขนาดไหน หรือจะสูงส่งขนาดไหนนะ ให้มีสติสัมปชัญญะไว้

กรรมมันขึ้นๆ ลงๆ ใจ ชีวิตของคนเรานี้เห็นไหม นี่ครูบาอาจารย์ท่านบอกเหมือนเราขับรถขึ้นเขาลงเขา เวลาขึ้นเขาอยู่สูงบนเขาเลยนะ เวลามันลงก็ลงมาเฉียวมันก็ขึ้นได้ลงได้ มันไปของมันตามธรรมชาติของมันเห็นไหม บนถนนที่เขาตัดนั่นล่ะ ชีวิต

ของเราจะไปตามบุญตามกรรม ฉะนั้นเวลาที่มีสิ่งใดนี้มันต้องมีสติสัมปชัญญะ มีสติสัมปชัญญะเพื่อจะให้ความคุมสติของเราได้

ทุกขันธ์ เวลาทุกข์เห็นไหม คุณติเวลาพระบวชเห็นไหม คุณพระบวชจะมีความสุข สุขแล้วก็คิด เราก็เคยคิด ตอนบวชใหม่นะๆ นี่กว่าปฏิบัติไปเถอะ พอสิ้นแล้วนะ แหม..มันจะมีมันจะเลาะไปของมันนะ พอจริงๆ แล้วมันไม่ใช่ มันไม่ใช่อย่างที่คิดเลย ถึงบอกไปบอกว่าคนเรานี้คิดไม่ได้หรอก คิดว่าจินตนาการมรรคผลไม่ได้หรอก พอมันเป็นจริงมันเป็นที่ไหน แล้วมันเป็นอย่างไร พอสุดท้ายแล้วคุณติพระพุทธเจ้าเห็นไหม พระพุทธเจ้ายังมีหมอชีวกเป็นหมอประจำตัว พระพุทธเจ้ายังเจ็บไข้ได้ป่วยเหมือนกัน

เรื่องของร่างกายเป็นเรื่องธรรมดา แต่เรื่องของใจมันเป็นเรื่องสำคัญมาก นี่ใจสำคัญมาก ใจสำคัญเรื่องอะไร ใจเรานี้เห็นไหม คุณติเวลาเขาปลิ้นนี้ เขาปลิ้นแบงก์ใหญ่ๆ นี่ คุณติเขาวางแผนได้อย่างไร เขาวางแผนเป็นชั้นเป็นซ้อน อู้อู.. พูดถึงนะเขาจะทำความชั่ว เขาจะทำบาปอกุศลของเขา เขายังต้องวางแผนขนาดนั้นเลย แล้วเราจะทำความดีนี้ เราจะทำความคิด ทำไมเราไม่มีปัญญาของเราขึ้นมาบ้างล่ะ ทำไมเราไม่คิด คำว่าใช้ปัญญาๆ ปัญญาของอะไร ปัญญาของกิเลสทำให้เราไปไหน แล้วปัญญาของเราปัญญาของโลกนะ บริหารจัดการนี้ บริษัทมหาศาลบริหารได้สำเร็จหมดเลย แล้วเวลาจะตายไปไหนล่ะ เวลาจะตายทำอะไร

นี่มันเป็นสมบัติของโลก มันถึงที่ว่าบุญกุศลใครทำดีมาใครทำชั่วมาอันนั้นเป็นอีกอันหนึ่งนะ แต่อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายในที่เราทำกันเดี๋ยวนี้ นี่เรามาเห็นไหม คุณติเราตากแดดตากฝนกันเพื่ออะไร? เราตากแดดตากฝนกันเพื่ออะไร? เราทำของเราที่เราจะฝังเอาไว้ พระพุทธเจ้าบอกนะเวลาทำมาหากินมาได้

เงินบาทหนึ่ง นี่ให้ใช้ทำทุนสตึงหนึ่ง ให้เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่สตึงหนึ่ง ให้เก็บไว้ใช้เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยสตึงหนึ่ง อีกสตึงหนึ่งฝังดินไว้.. ท่านใช้คำว่าฝังดินไว้เลยนะ ฝังดินไว้.. ฝังดินนี้ก็ทำบุญกุศลนี้ฝังดินไว้นะ ดินนี้เป็นดินข้างนอกนะ เราฝังไปนี่ฝังดินไว้ที่เราเสียสละไปนี่มันฝังไว้ในหัวใจใจ ใครเป็นผู้เสียสละล่ะ ฝังดินไว้ นี่ ฝังดินไว้เป็นบุญกุศลของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ที่เรามาขุดดิน เรามาขุดดินนี้มันก็เพื่อบุญกุศลของเรา ถ้าบุญกุศลของเรานะ เราทำของเรา เราจะบอกเลยนะ ถ้าอีก ๕ ปี ๑๐ ปีข้างหน้า แล้วเรามาดูกัน ดูถึงความร่มเย็นของมัน แล้วทุกคนที่เข้ามาใช้อาศัยนี้ มาอาศัยในแรงงานของเรานี้ เราได้ปลูกเราได้รักษาของเราไว้ แล้วทุกคนมาอาศัยร่มเงาของมัน เราคอยดูตรงนั้นสิ เพราะอะไร เพราะเรื่องนี้เราเห็นมา เพราะเวลาหลวงตาท่านไปวัดโพธิสมภรณ์ ท่านไปไหน เวลาท่านพูดกับพระนี่นะ

“ต้นนี้เราปลูกไว้ ต้นนี้เราปลูกไว้” ต้นมะพร้าวนี้ต้นใหญ่มากเลย ท่านปลูกตั้งแต่บวชใหม่ๆ เดียวนี้ยังอยู่ที่นี่... มันเห็นนะ มันเห็นมันรู้ของมันได้

นี่ก็เหมือนกันเราทำของเรา เราทำของเราไม่มีใครรู้หรอก แต่เรารู้ เราเห็นของเรา นี่ฝังดินไว้ ! ฝังดินไว้ คุณงามความดีของเราฝังดินไว้ แม้แต่พระเราปฏิบัติเห็นไหม เวลาเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนานี้ นี่มันทุกข์ไหม มันจะทุกข์ตอนไหนรู้ไหม มันจะทุกข์ตอนที่ว่าเราเดินนี้เดิน ๕ วัน ๗ วัน เดือนหนึ่ง ๒ เดือน ปีหนึ่ง ๕ ปี ๑๐ ปี

ดูสิหลวงตาท่านเดินจงกรมทุกคืนเลย ทำไมพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วยังเดินจงกรมอยู่ละ... วิหารธรรม ! เวลาเดินจงกรมนี้เป็นวิหารธรรม เหมือนรถเลย เครื่องยนต์นี้ถ้าพูดถึงเราได้อุ่นเครื่องมัน เราได้ดูแลมันนะมันจะทนมาก ถอยรถมาเลยนะ ใส่น้ำมันไว้หมดเลย ดับมันไว้อย่างนั้นแหละ มันหยุดหมดเลย เครื่องเสียหายหมดเลย นี่ร่างกายของเรา ยิ่งออกกำลังกายยิ่งบริหารจัดการมัน ร่างกายของเรานี้จะอยู่สุขสบายมาก เพราะอะไรรู้ไหม

“ภราตา หเว ปัญจักขันธา มันเป็นการอย่างยิ่ง”

ความคิด... ความคิดกับร่างกายนี้เป็นการอย่างยิ่ง ความคิดเห็นไหม ความคิดอยากสร้างเพื่อทำประโยชน์โลกอยากต่างๆ นี่ความคิดเห็นไหม พอคิดแล้วเราก็ต้องทำตามมัน ร่างกายนี้มันเสื่อมสภาพเป็นธรรมดา

ร่างกายเสื่อมสภาพ เป็นภราตา หเว ปัญจักขันธา จิตมันพ้นไปแล้ว... แต่จิตพวกเรามันไม่พ้น จิตพวกเราไม่พ้นนี่มันเป็นอันเดียวกัน ! มันเป็นอันเดียวกันเห็นไหม เวลาพุทโธ พุทโธ นี่มันจะให้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เราทำปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา

เห็นไหม มันจะปล่อยวางจากกัน มันจะแยกออกจากกันได้ ถ้าจิตสงบจริงๆ นะ จิตสงบจนไม่รับรู้เรื่องของกายเลยมันก็ปล่อยได้ นี่ไงมันมีปฏิกิริยาของมัน เห็นไหม

โดยธรรมชาติเวลาเกิดขึ้นมาแล้วนี่ เราได้มาด้วยบุญด้วยกรรม มันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ไง มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสิ่งที่มียู่ แต่เวลากำหนดพุทโธนี่ พอจิตหนึ่งไม่มี จิตหนึ่งไม่มีนี่มันเป็นไปได้ ถ้าพุทโธ พุทโธ... ถ้าจิตมันสงบ สงบคืออัปนาสมาธินี่มันปล่อย ขณะที่มันปล่อย มันปล่อยกายเลย จิตมันอยู่ในร่างกายเรานี้แหละ แต่มันไม่รับรู้ร่างกายของเราเลย มันอยู่โดยสภาพของมันนี่ มันอยู่โดยสภาพของมันโดยธรรม โดยสติโดยปัญญาของเรา โดยปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา มันมีความมหัศจรรย์นะ

นี่ไงเวลาเขาบอกว่าต้องการธรรมะแท้... ธรรมะแท้ ธรรมะแท้ของใคร ธรรมะแท้ที่ว่าธรรมะแท้ ธรรมะแท้จำพระพุทธเจ้ามา ปรมัตถธรรมไง ธรรมะแท้เพราะอะไร เพราะพวกเรานี้ไม่กล้าขึ้นขึ้นมาโดยขาของตัวเอง พวกเราไม่กล้าขึ้นขึ้นมาให้เรามีความเข้มแข็งขึ้นมาเอง นี่แล้วอย่างเราเกิดมาเห็นไหม เราเกิดมาเราอาศัยพ่อแม่ จะให้พ่อแม่เลี้ยงไปจนตายเลย นี่เกิดมาในธรรมพระพุทธศาสนา จะให้พระพุทธเจ้าดูแลไปจนตายนะ

อู๊ย... ปรมัตถธรรม ปรมัตถธรรม... อะไรจะผิดจากธรรมพระพุทธเจ้าไปหมดเลย ตัวเองก็เลยกลายเป็นเด็กอ่อนจนตาย โตขึ้นมาไม่ได้ แต่เวลาพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พอจิตมันมีปฏิกิริยาไง นี่เห็นไหมมันจะมีปฏิกิริยา มันจะมีสิ่งใดเกิดขึ้นนี้ มันเป็นปฏิกิริยาของมัน ปฏิกิริยาของมันเห็นไหม ถ้าไม่มีปฏิกิริยาของมัน ทำไมอารมณ์ปกติของเรานี้อารมณ์ปุณฺณนี้

“ปุณฺณ.. กัลยาณปุณฺณ...”

กัลยาณปุณฺณ ! กัลยาณปุณฺณนี้เจริญโสดาปัตติมรรค ถ้าเป็นกัลยาณปุณฺณมันเจริญโสดาปัตติมรรค ทำไมถึงเป็นกัลยาณปุณฺณล่ะ คนๆ เดียวกันอยู่ นี่คนๆ เดียวกันเห็นไหม เป็นบุคคล ๘ จำพวก ! คนๆ เดียวนี้เป็นบุคคล ๘ คน คนๆ เดียวนี้แหละจิตใจมันเปลี่ยนแปลง จิตใจตั้งแต่ที่มันเป็นปุณฺณเห็นไหม มันเป็นปุณฺณ มันเป็นกัลยาณปุณฺณ มันเจริญโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล

นี่ไงบุคคล ๘ จำพวก บุคคลที่ ๑ เป็นบุคคลขึ้นมาแล้ว บุคคลที่ ๑ ในสังฆคุณไง แต่เราเป็นใครละ เราเป็นสวะ เราเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่า แล้วเรบอกเราเป็นนักปฏิบัติไง นี่เราไม่มีสิ่งที่มีคุณค่าสิ่งใดเลย เราไม่เป็นบุคคลสักคนเดียวในสังฆคุณ ในบุคคล ๘ จำพวกนั้น แต่ถ้าจิตเราสงบขึ้นมานะ พอจิตเราสงบเห็นไหม นี่ไงที่ว่าธรรมะแท้ ธรรมะแท้ เขาต้องการธรรมะแท้

ธรรมะแท้เพราะเขาปฏิบัติกันมา เขาปฏิบัติกันมาแล้วมันไม่มีใครบอก ไม่มีใครยืนยัน เห็นไหม ก็สังคมๆ นั้น สังคมๆ นั้นแยกรูปแยกนามแล้วนี่ มันปฏิบัติไปเป็นวิปัสสนา ปัญญาสายตรงๆ สายตรงแล้วมันได้อะไรขึ้นมา ได้ความลึกลับสงสัย... ได้ความลึกลับสงสัยแต่อยู่ในชนกลุ่มหนึ่งของเขา ชนกลุ่มของเขา ในเมื่อเขามีการรับรองกัน เขามีการเกื้อกูลกัน เขาก็ว่าสิ่งนั้นเป็นการปฏิบัติธรรมที่เขาได้ผลของเขา

แต่เวลามีคนโต้แย้งขึ้นไป เห็นไหม มีผู้เสนอมุมมองขึ้นมาเนี่ยตกใจ... ตกใจใจใจมันเป็นอย่างนี้ด้วยหรือ อย่างนี้มีด้วยหรือ อ้าว... ก็ทำกันมาอย่างนี้ ทุกอย่างก็ว่างๆ นี่มันแยกกันได้อยู่แล้วนี่ อย่างนี้ก็ปล่อยมาหมดแล้ว

นี่ไงพอมีผู้เสนอความจริงออกมา ถึงบอกว่าต้องการธรรมะแท้ พอต้องการธรรมะแท้ เห็นไหม แล้วเวลาพูดนะ เวลาพูดพวกเรานี้ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไม่มีคุณงามความเป็นจริงจากหัวใจ นี่มันพูดไม่ออกไง เวลาเขาถูกเหยียดหยามไง พุทโธ พุทโธนี่ โอ้วพวกสมณะนี่ โอ้วพวกไม่มีปัญญา เนี่ยโง่.. กลับตามันจะรู้อะไร...

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะพูดบ่อย โอ้วพวกที่ว่ากลับตาไม่รู้อะไรเลยนี่ แล้วโอ้วลืมนามันรู้อะไรละ โอ้วลืมนามันรู้อะไร... ใช้ปัญญาสายตรงมันรู้อะไรละ... มันไม่รู้อะไรเลย ชิงสุกก่อนห่าม ! แล้วได้ความรู้มาก็เป็นความรู้ที่ไม่จริง

แต่ถ้าธรรมะจริง เห็นไหม พุทโธ พุทโธนี่แหละ พุทโธ พุทโธ เหมือนพวกเรานี้รักษาร่างกายเราให้เข้มแข็ง เวลาเราทำอะไรก็ทำได้ นี่เราไปห่วงแต่สมบัติข้างนอก ร่างกายนี้ปล่อยให้มันอ่อนแอ ร่างกายนี้ปล่อยให้เจ็บไข้ได้ป่วยนะ ร่างกายมันก็เหมือนกับจิตใจ ถ้าจิตใจนี้ถ้าเรากำหนดพุทโธ พุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ถ้าจิตใจนี้มันเป็นอิสรภาพเข้ามา อิสรภาพจากอะไร

แต่ถ้าเขาเป็นความจริงของเขา เขาคุณแลของเขา เขาพยายามของเขา ความพยายามของเราเห็นไหม ที่บอกพุทธโธไม่มีปัญญา พุทธโธนี้สมณะไม่มีปัญญา สมณะนะมันถึงฐานสมณะกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งกิเลส ฐานที่ตั้งแห่งการเกิด ฐานที่ตั้งแห่งปัญหาทั้งหมด นี่เห็นไหม โลกนี้มีเพราะมีเรา เพราะมีเราเราก็ทุกข์ เพราะมีเราเราก็ต้องแบกทุกอย่างเลย แล้วมีเราเราจะทำร้ายตัวเราเองก็ไม่ใช่ พระพุทธเจ้าไม่บอกอย่างนั้น

นี่ไงที่ว่ามัชฌิมาปฏิปทาไง โลกนี้มีเพราะมีเรา โลกมันมีอย่างนั้นละ มึงเกิดมึงตาย... มึงไม่ได้เกิดได้ตาย แล้วก็เป็นอย่างนี้

โลกนี้มีเพราะมีเรา... แล้วเราก็อะไร เราคือค้นหาความทะยานอยาก ทำลายค้นหาความทะยานอยาก โลกนอกโลกใน โลกนี้มีเพราะมีเรา โลกนอกมันก็มีของมัน แล้วโลกใน โลกทัศน์ล่ะ ความเห็นล่ะ ความเป็นไปของภพ ความเป็นไปของความทุกข์ล่ะ ถ้ามันทำลายหมดแล้วนะ อ้าว..โลกนี้มีก็มีของโลก ไอ้โลกในเราก็ว่างหมด ไอ้โลกในเราก็สะดวกสบาย ไอ้โลกในมันเข้าใจหมดใจ แรงดึงดูดระหว่างวัฏฏะหมด เห็นไหม

นี่ไงว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ เพราะธรรมชาติคือวัฏฏะ สิ่งที่เราดึงดูดของอวิชชา สิ่งที่มีมารอยู่ในหัวใจ มันยังหมุนของมันไป แกนของโลกมีอยู่ โลกมันจะหมุนของมันไปอย่างนี้ นี่แกนมันจะเคลื่อนขนาดไหน แกนของโลกเห็นไหมเอียงขนาดไหน นี่โลกมันจะหมุนไปทางไหน นี่ก็เป็นอันหนึ่ง แต่แกนของเรา นี่ ถ้ามันยังมีภพมีชาติอยู่ นี่ มันยังวัฏฏะนี่มี

นี่ไงธรรมชาติ... ธรรมชาติคือวัฏฏะ ! ธรรมชาติคือวัฏฏะ.. ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ศึกษาไป ศึกษาไปเห็นไหม คุณสมุญหฺจะเอาควบคุมธรรมชาติ ไอ้ที่ศึกษามาแล้วนี่ เพราะไม่มีภูมิรู้ ธรรมะถึงเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติต่อเมื่อเห็นไหม โลกนอก โลกนอกธรรมชาติมันจะเคลื่อนไหวของมันไปอย่างนั้น

นี่เห็นไหม “พระโมฆราช เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมาถอนอิตตานุกูลิ” เห็นไหม

มองดูโลกนี้เป็นความว่าง โลกนี้เป็นธรรมชาติของมัน หมุนไปตามธรรมชาติของมัน แล้วโลกในเชิงยึดไหมละ โลกในเชิงยังของมันอยู่อีกหรือเปล่า ถ้าโลกนอกนี้ ธรรมชาติมันหมุนของมันไปอย่างนี้แล้ว โลกนี้เป็นอจินไตยอยู่แล้ว สสารมันมีของมันไปอย่างนี้ มันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างนี้ แล้วโลกในของเราละ ไม่เห็น... ไม่เห็นเพราะอะไร เพราะไม่มีสมณะ โลกไม่เห็นเพราะไม่ทำความสงบของใจเข้ามา

พอทำความสงบของใจเข้ามา เห็นไหม ถ้าคนมีจุดยืนอย่างเรานี้มาเถอะ ใครจะมาดูถูกพุทธโธ ใครจะมาดูถูกอะไร ก่อนหน้านั้นเวลาบอกพุทธโธนี้ หลับหูหลับตาพุทธโธนี้ หลงตาเวลาใครๆ มาพูดท่านจะนั่งแคะฟันเฉยเลยละ เพราะมันพูดไปมันไม่มีประโยชน์ ใจ แต่สังคมนี้มันกำลังแปรปรวนกันอยู่ เราถึงออกมาพูด แล้วพูดแล้วไม่กลัว เพราะพูดแล้วนี้มีเหตุผล

จะถามมาเหตุผลว่า “ทำไมต้องพุทธโธ... ทำไมต้องพุทธโธ” เราบอกไม่ต้องพุทธโธ “กรรมฐาน ๔๐ ห้อง” อะไรก็ได้แต่ต้องมี เพราะจะเข้าไปถึงรากเหง้าของมัน ถ้าไม่ถึงรากเหง้าของมัน เพราะความคิดจากข้างนอก เห็นไหม คำว่าปัญญาอบรมสมาธิคือความคิดของเขานั้นแหละ นี่คิดนามรูปคิดต่างๆ มันคิดออกไปข้างนอก ไปเอาสิ่งข้างนอก ปัญญาอบรมสมาธิ ฟังสิว่าปัญญาอบรมสมาธิ อบรมเข้าไปที่ไหนละ ก็อบรมเข้ามาที่ความสงบนี้

ถ้ามันมี เหมือนเรานี้เรามีเป้าหมาย เรามีโครงการแล้วเราทำสู่เป้าหมายนั้น เราทำงานสำเร็จใช้ไหม เราไม่มีเป้าหมายอะไรเลย เห็นเขาทำก็เฮกัน เขาทำอะไรนี่ เกรสองบาตรไถ นี่อาจารย์เอาบาตรขึ้นมาส่อง เพื่อจะดูว่าบาตรมันจะร้าวหรือเปล่า เห็นอาจารย์ส่องบาตรเราก็อยกขึ้นมาส่อง ทุกวันต้องทำพิธีอย่างนั้น ต้องยกบาตรขึ้นมาส่องบนหัว แต่ไม่ได้ส่องนะ ไม่ได้ดู ไม่รู้ว่าดูอะไรเพราะไม่รู้ เพราะไม่รู้ แต่ถ้ามันรู้มันมีเป้าหมาย เห็นไหม ยกบาตรขึ้นมาเพื่อดู เพราะพอยกขึ้นมามันส่องแสง แสงถ้ามันทะลุเข้ามามันเห็นของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีปัญญาอบรมสมาธิ เรารู้เป้าหมาย... เป้าหมายว่าเราจะทำอะไร ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามีเป้าหมายมีฐาน มีเป้าหมายของเรา เราถึงเป้าหมายนั้นได้ เห็นไหม มันเข้าถึงได้ กำหนดพุทธโธก็เหมือนกัน เรารู้ถึงเป้าหมายของเราว่ากำหนดพุทธ

โธเพื่ออะไร เพราะกำหนดพุทโธแล้วมันจะไม่ได้สมาธิ ไม่ได้อะไรเลย มันธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของกิเลสเป็นอย่างนั้น แล้วที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ! ธรรมะเป็นธรรมชาติ ! กิเลสก็ธรรมชาติ ! กิเลสมันก็ขวางหมดทุกอย่าง กิเลสขวางทุกอย่าง

“ธรรมะเป็นธรรมชาติ กิเลสก็เป็นธรรมชาติ” ถ้ากิเลสเป็นธรรมชาติกิเลสมันก็ขวาง กิเลสมันก็ทำลายอยู่ตลอดเวลา แล้วบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ แล้วเวลาจะขึ้นก็ขึ้นไม่ได้ คำว่าจะขึ้นไม่ได้นะ ขึ้นคือว่านี่คืออดีตภพมานุโยค การด้านการฝึกไม่ได้ ต้องไปตามมันหมดเลย

นี่เวลาพูด เพราะเขาคิดว่าธรรมะของพระพุทธเจ้ามันได้มาโดยความสำนึกอย่างนั้นได้... ไม่ได้ ! ธรรมะพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าต้องต่อสู้มา ต้องมีการกระทำมา ธรรมะของเรา เราศึกษามาแล้วนี่ เราก็ต้องต่อสู้ ต้องต่อสู้กับเรา มันเกิดกับเราไง

นี่ทางโลกนะ ทางโลกมีการเจือจางกันได้ มีการช่วยเหลือเจือจางกันได้ ในการประพฤติปฏิบัติ พระพุทธเจ้ายังช่วยใครไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าเป็นคนชี้นำเป็นคนบอกเท่านั้น เป็นคนชี้นำ ทุกอย่างเราต้องลงทุนลงแรง ด้วยน้ำพักน้ำแรงเราทั้งนั้นล่ะ แล้วถ้า น้ำพักน้ำแรงของเรา เห็นไหม มือไม่ถึงนะ ถ้ามือถึงเราทำอะไรมันก็ได้ประโยชน์ แต่มือไม่ถึง ...

นี่ก็เหมือนกัน จะทำถึงสมาธิก็ไม่ถึง จะใช้ปัญญาฆ่ากิเลสก็ไม่ถึง มันเป็นปัญญาสามัญสำนึก มันเป็นปัญญาอัตโนมัตติ ปัญญาสมองสถิต มันไม่เป็นปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิตสงบนะ ปัญญาอันนั้นจะสำคัญมาก ถ้าปัญญานั้นเกิดขึ้นมานี้มันจะเป็นปัญญาที่ฆ่ากิเลส นี่เราถึงบอก เวลาพอถ้าใครปฏิบัติได้ ปฏิบัตินี้ไม่ต้องไปศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้า ไม่ต้องไปศึกษาธรรมวินัยเลย มันรู้ขึ้นมา พอรู้ขึ้นมา มันจะรู้เลย เวลาครูบาอาจารย์เทศน์เห็นไหม นี่เวลาเทศน์ขึ้นมา เพราะความจริงมันมีอยู่ในใจ

เหมือนกับที่เขาบอกว่าพระพุทธเจ้านี้สอนได้ พระปัจเจกพุทธเจ้าสอนไม่ได้ สอนได้ทั้งคู่ พระพุทธเจ้าก็สอนได้ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็สอนได้ เป็นพระอรหันต์สอนไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้หรอก แต่พระพุทธเจ้าเป็นผู้บัญญัติศัพท์ วางธรรมและวินัยไว้ได้

แต่พระปัจเจกพุทธเจ้านี้รู้ขึ้นมา แต่บัญญัติไม่ได้ บัญญัติไม่ได้ก็บอกกันโดยความสามัญสำนึกนี่ไง ว่าควรทำอย่างนี้ควรทำอย่างนั้น พยายามจะพูดออกมา เราไม่ได้บัญญัติศัพท์ออกมา นี่พระพุทธเจ้าบัญญัติศัพท์ได้ แต่ศัพท์นี้ธรรมและวินัยมันมีอยู่แล้วนี้ เราปฏิบัติขึ้นมาเรารู้เหมือนกัน ถ้าเรารู้จริงเรารู้ ทำไมจะพูดไม่ได้ แล้วมันพูดได้ดีด้วยเพราะอะไร เพราะพระพุทธเจ้าบัญญัติศัพท์ไว้แล้ว

นี้ธรรมวินัยไง นิธาคู ๔ ชั้น ๕ ศิล สมาธิ ปัญญา นี่แล้วมันรู้จริงอยู่ในหัวใจ แต่คำพูดที่มันลึกซึ้งนี้เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด หลวงตาท่านพูดประจำ สิ่งที่อยู่ในหัวใจเอาพูดออกมาหมดไม่ได้ มันพูดออกมาไม่ได้ ! มันพูดออกมาไม่ได้ ! แต่ก็พูดธรรมะพระพุทธรู้ขึ้นมา มันพูดออกมาไม่ได้ ! ความรู้มันพูดออกมาไม่ได้ ! แต่ท่านก็พูดออกมา พูดออกมาพระพุทธรู้บัญญัติไว้แล้วเห็นไหม

นี่ถ้าเราปฏิบัติไป พุทโธ พุทโธที่ว่าไม่รู้ๆ นี่เวลามันรู้จริงขึ้นมาเห็นไหม มันพูดออกมาไม่ได้ สมาธิก็เอ้อๆ สมาธิใจสมาธิ ไอนี้ว่างๆ ว่างๆ ... ว่างๆ นั่นมันเป็นสัญญา มันเป็นความที่เราสร้างภาพ เห็นไหม ว่างๆ ก็อากาศว่างๆ เราพูดบ่อย ว่างๆ ก็ในคุ่มในไหใจ ในไหมันกว้าง ในคุ่มในไหนี้มันไม่มีชีวิตนะ แต่ในคุ่มในไหนี้ถ้าไม่มีของใสอยู่มันก็ว่างเห็นไหม ความว่างแบบนั้นเราต้องการไหม เราจะเอาร่างกายนี้เปลือกเรานี้เป็นคุ่มเป็นไหหรือ แล้วในโครงจากใต้ผิวหนังเรานี้มันว่างหรือ

แต่ถ้าเป็นสมาธินะ โอ้โฮ... มันรู้ของมัน มันซึ่งของมัน นี่ทุกคนเวลาเขาพูดถึงนี้ มันก็เหยียดหยามเสียดสีกัน พอเหยียดหยามเสียดสีเราก็ไม่กล้า แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ นี่ มันก็เราปฏิบัติลงแรงไปแล้วนี่ มันไม่ได้เป็นดังใจอย่างนั้น พอไม่เป็นอย่างนั้นนี่ บอกว่าไปทางอื่นดีกว่า ทางอื่นดีกว่านี้ มันทำให้เราเสียโอกาส แต่ถ้าเราเอาจริงขึ้นมาจะเอาจริงๆ นี่เพื่อประโยชน์กับเราเพื่อความเป็นจริงกับเรา

เพราะมันไม่มีปัญหามันก็ต้องพูดยาวหน่อย เห็นไหม ถ้ามีปัญหามันก็เข้าปัญหาเลขนี้ อันนี้เอาปัญหานี้

ถาม : หุงข้าวใส่บาตร ลูกไม่ทราบไปตักข้าวมาทาน ข้าวที่เหลืออยู่ในหม้อจะใส่บาตรพระได้หรือไม่คะ

หลวงพ่ : ถ้าพูดถึงนี้ถ้ามันมีทางเลือกได้มันก็ ถ้าลูกไปตักมาทานนี่นะ เราคิดว่ามัน ตักแบ่งออกมาเนาะ มันไม่ควรจะทำหรอก เพราะมันทำแล้วนี่มันเสียความเคารพใจ การ ที่พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนี้มันเพื่อความเคารพ มันเสียความเคารพใช่ไหม ถ้าแบบว่า ไครมาตักก่อนนี้ เพราะอะไร เพราะเวลาบริหารทิศ

พระพุทธเจ้าใช้เวลาเผยแผ่อยู่เนี่ย มันมีพวกพราหมณ์นี้เขาบริหารทิศ เขาจะกราบ กราบทิศทุกทิศเลย พระพุทธมาถึงก็ถามว่า “ทำอะไรนี้” “บริหารทิศ กราบทิศ” พระพุทธเจ้าบอกเราก็คือบริหาร เห็นไหม

พระพุทธเจ้านี้มีอะไรปั๊บนะพระพุทธเจ้าจะได้แย่งเลย พระพุทธเจ้าบอกเราก็คือ บริหารทิศ แต่เราบริหารโดยสมณะชีพราหมณ์อาจารย์ของเราอยู่บนหัว พ่อแม่ของเราอยู่ ข้างหน้า หมู่คณะเพื่อนฝูงของเรา บ่าวไพร่อยู่ข้างล่าง เราจะบริหารอย่างไรให้สังคมเรา ร่วมเย็นเป็นสุข ที่นี้สมณะชีพราหมณ์เราอยู่บนศีรษะ

ที่นี้ความเคารพใช่ไหม ถ้าเอาลูกเอาหลานมาอย่างนั้นนี่มันเสียความเคารพ ให้อ เรื่องกรรมเรื่องเวรเนี่ยนะ เราตักแบ่ง เราจะบอกว่าถ้าเหตุการณ์มันวิกฤติ เหตุการณ์มัน จำเป็นนี้ เราก็ตักแบ่งตักใส่ได้ แต่ถ้าพูดถึงถ้ามันควบคุมได้มันก็ไม่ควรทำใช่ไหม มันไม่ควร ทำหรอก ไม่ควรทำหมายถึงว่าเราไม่ควรตักกินก่อน ไม่ควรตักอะไร เราควรจะตัก เว้นไว้ก่อน เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเวลาพระก็เหมือนกัน เวลาพระนี้ มันมีพระอาณนัท พระอาณนัทนี้เวลาให้ของกับนักบวช ให้ของกับนักบวชเขา นักบวชก็ไปโพทะนาข้าง นอกใจว่าพระอาณนัทแจกทานไง

แล้วคนก็กินเดน เวลานั้นเสร็จแล้วก็เหลืออาหารใช่ไหม ก็แจกพวกโยมนี่ แจก พวกโยม เขาก็แจก มีนักบวชมาเขาก็แจกไปด้วยใจ เขาแจกทาน แต่นักบวชเขาไปคุยข้าง นอกใจ เขาบอกพระอาณนัท นี่ดูพระสิ ลูกศิษย์สมณะโคดมยังเคารพเราเลย ยังให้เราเลย พระพุทธเจ้าเลยบัญญัติห้ามไว้ พวกเราห้ามทำอย่างนั้น ห้ามทำอย่างนั้นหนึ่ง แล้วเรื่อง ข้าวนี้ เวลากินเดนนี้ พระนี้สิ่งที่โยมเขาเช่นไหว้แล้ว เขาเคารพของเขาแล้ว เอามาถวาย พระนี้ถือว่าเป็นเดน

สิ่งที่เป็นเคนมันแบบว่า พระพุทธเจ้าจะตั้งให้พระเราเ็นให้ตำรวมระวัง ให้เป็นที่ เคารพให้เป็นที่เลื่อมใสของคฤหัสถ์เ็น ให้เป็นที่เลื่อมใส มันต้องมีระยะตรงนี้เ็น สิ่งใดที่ เอาไปเคารพบูชาที่อื่นแล้ว เห็นไหม ของเป็นเคนแล้วเอามาถวายพระ

อย่างเช่นที่ว่าของไหว้เจ้าแล้ว เอามาถวายพระได้ไม่ได้ ไอ้ตรงนี้มันมีวินัยบังคับ เ็น ไม่ใช่พระเล่นตัวนะ ไม่ใช่พระจะแบ่งแยก พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้มองที่อาหารนะ พระพุทธเจ้าไม่ได้มองที่เ็นะ พระพุทธเจ้ามองถึงหัวใจคนนะ

พระพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ชนสัตว์... นี้รื้อสัตว์ชนสัตว์ไม่ใช่มาอุ้มโยมไปพรอก พระพุทธเจ้าจะเอาหัวใจไป เวลาเราพูดเห็นไหม เราถึงสะเทือนใจมาก เวลามีปัญหา อะไรขึ้นมาเ็น เราบอกเลยโยมจะเอาเงินไปให้เขา จะขนอะไรก็ไปเถอะ แต่ที่เราเสียดาเ เราเสียดาหัวใจโยมต่างหากละ เขาจะมาขโมยหัวใจโยมไปเ็น !

ไอ้ข้าวของเงินทองข้างนอกนะ มันไม่เท่ากับหัวใจเรานะ ถ้าหัวใจนี้มันเคารพ ศรัทธาแล้วนะมันให้หมด ยิ่งกว่าข้าวของเงินทอง มันให้ชีวิตเ็น ให้ชีวิตของเรานเ็น เป็ นสมบัติของเขา เป็ นบริษัทยบรวารเ็น เป็ นหมู่คณะเป็ นบารมีของเขา

ฉะนั้นเวลาพระพุทธเจ้าถึงห้าม ห้ามไม่ให้แบบว่ากินเคนแล้วมา เพราะอะไร เพราะให้พวกลูกศิษย์ให้พวกพระเ็น หรือพวกโยมนเ็น ให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง เพราะว่าถ้า จิตใจเข้มแข็ง จิตใจที่มีดีงามขึ้นมาเ็น มันจะมีโอกาสภาวนาเ็น พระพุทธเจ้าไม่ปรารถนา ให้เราเฉพาะเกิดดาเที่เ็นะ พระพุทธเจ้าต้องการให้สัันจากทุกข์ รื้อสัตว์ชนสัตว์เ็น การ รื้อสัตว์ชนสัตว์คือเอาพันไปจากกิเลสให้หมดเ็น เอาพวกเรานเ็นให้พันจากกิเลสไป แล้วเขา จะพันจากกิเลส อะไรจะพันจากกิเลสถ้าไม่ใช่หัวใจของสัตว์โลก

ถ้ามันตรงนั้น ตรงที่หัวใจสัตว์โลกนี้มีคุณค่าที่สุด มันจะพันก็พันที่นั่น ปฏิสนธิ วิญญาณ ปฏิสนธิจิต จิตตัวนั้นเ็น ทุกข์ยากก็ตัวนั้น ตัวที่มากเกิดมันก็ตัวนั้น แล้วตัวที่จะพัน ก็ตัวนั้น นี้ตัวที่จะพันตัวนั้นเ็น นี้เ็นพันตัวนั้น ต้องเอาตัวนั้นให้เข้มแข็งขึ้นมาก่อน ถ้า เข้มแข็งขึ้นมาก่อนเห็นไหม ระยะตรงนี้ถึงบอกว่าห้ามเ็น เ็นวินัยมันมี เ็นวินัยห้ามไว้ ที่ นี้เ็นวินัยห้ามไว้ เห็นไหม นี้ธรรมและวินัย เ็นถึงเคารพ.. เ็นพตรงนั้น !

ฉะนั้นสิ่งนี้มันเลยเป็นประเพณี มันเป็นประเพณีว่าไปดักก่อนอะไรก่อน เราจะพูดตรงนี้ออกมาจะบอกว่า จะบอกว่ามันจะเป็นบาปเป็นกรรมนี้ ไซ้ มันไม่สมควร เพราะมันผิด ผิดประเพณีวัฒนธรรม

แต่ถ้าเวลามันจำเป็นนะ เด็กมันก็ไม่รู้ไง ฉะนั้นเด็กไม่รู้แล้ว ไม่ใช่ว่าไอ้โฮ... พอทำขึ้นมาแล้วนี่ เวลาเราไปทำ โทษนะ เราไปล่ล่เลเทมาไม่เป็นไรนะ พอถูกมาดักข้าวกินนี่ไอ้โฮ... จะฆ่ากันตายเลย นี่มันคนละเรื่องไ้

เวลาเราไปทำผิดอย่างอื่นมันมหาศาลเลย แหม.. เวลามันมีเหตุผลอย่างนี้คือเด็กมันไม่เข้าใจ เด็กไม่รู้ก็คือเด็กไม่รู้ละ แต่ถ้ามันรู้ก็ไม่ควรทำไง ไม่ควรทำ ไม่ใช่เวลาที่ข้าวนั้น ไม่ควรทำที่ว่ามันเสียความเคารพ

เรานี้ถ้าเคารพบูชาเห็นใหม่ คุณใช้เวลาหลวงตาท่านพูดว่าท่านลงใคร จิตใจท่านลงท่านเคารพบูชา แล้วพอเราเคารพบูชา นี่พระพุทธรูปเห็นใหม่ อะไรนะไผ่แดงไซ้ใหม่ อัฐุ.. เคารพบูชามากเลยพระพุทธรูปนี้ ห้ามเข้าไปหลังพระนะ พอไปหลังพระ พระนี่ก็คืออิฐหิน ทราย ปูน ไอ้โฮ... หมดเลยนะ แหม.. เคารพศรัทธามาตั้งนาน พอไปดูหลังพระคุณะที่เอ็งเคารพกันอยู่ก็เคารพทรายเคารพหินเคารพปูน ไอ้โฮ.. ทุกข์ใหญ่เลย

นี่คือพล็อตเรื่องที่เขาเขียนมา แต่ความจริงนี่อิฐหินทรายปูนมันเป็นสมมุติ เขาปั้นรูปเคารพขึ้นมาแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อิฐหินทรายปูนมันก็รู้ตั้งแต่กราบแล้ว กราบข้างหน้าก็รู้ เพราะภูก็มีตาเว้ย ไม่ต้องไปดูที่หลังพระนั่นหรอก ภูก็รู้ว่านี่มันอิฐหินทรายปูน แต่เขาปั้นขึ้นมาเป็นรูปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นตัวแทนเว้ย นี่รูปเคารพเห็นใหม่ รูปเคารพเพื่อให้หัวใจเรามีที่กราบ นี่ก็น้อมลงมาที่ใจ

พุทธศาสนา... ศาสนาพระพุทธเจ้านี้ลงมาที่ใจหมด อะไรก็แล้วแต่ต้องทำให้ใจนี้ เพราะถ้าเราเป็นคนหยาบอยู่ เราก็ไม่มีสิ่งใดที่เป็นตัวแทน เราก็ต้องมีรูปเคารพเพื่อจะกราบไหว้ว่ากราบตรงนี้ นี่กราบพระพุทธเจ้า กราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ แต่เวลาเรารุดงค์กันอยู่ในป่านี้ เราไปกราบที่ไหนล่ะ เห็นไหม ในป่าไม่มีอะไรเลย ตานี้เป็นเทียน มือนี้เป็นรูป นี่ถึงพระพุทธเจ้าแล้วกราบเลย เห็นไหม กราบจากหัวใจ พระกรรมฐานถึงไม่คิด...

เพราะยังไม่คิดนะ ไม่คิดไม่ใช้ไม่เอาะ ไม่คิดยิ่งเคารพนะ เคารพบูชา เคารพบูชา จากหัวใจใจ แต่ทีนี้สังคมเรานี้มันมีเด็กเข้ามามันมีอะไรเข้ามานะ เวลาเด็กมานี้เห็นใหม่ เด็กมา แล้วทำไมล่ะ.. มานั่งกันเฉยๆ อย่างนี้หรอ.. ไม่เห็นมีอะไรเลย.. มันก็ต้องมี ประเพณีวัฒนธรรมเพื่อฝึกเด็กขึ้นมา เห็นใหม่ อะไรควรไม่ควร พอฝึกเสร็จแล้วก็จบ

นี่มีคนมาถามบ่อย เวลามาวัดแล้วจะต้องกรวดน้ำใหม่ ต้องอะไรใหม่ เรบอก เอ๊ย... กรวดน้ำนี้มันเด็กเล่นขายของ เขาเอาไว้หลอกเด็ก พอมาวัดเห็นใหม่ อู๋.. มา ทำบุญ แล้วบุญคืออะไรล่ะ ไม่รู้จักบุญนะ อ้าว.. พระให้พรแล้วก็ต้องกรวดน้ำ แล้วกรวด ทำไมล่ะ โอ๊ย.. กรวดแล้วได้บุญ ถ้ากรวดแล้วได้บุญนะ แม่น้ำเจ้าพระยามีบุญมาก ที่สุดเลย มันไหลทั้งวันเลย มีไม่ทำบุญแล้วเอาน้ำอะไรมากรวด

แต่การกรวดน้ำนั้นก็เพื่อให้เรามั่นคง เห็นใหม่ ถ้าธรรมดาคณเราจิตใจมัน วอกแวกวอแว จิตใจคนเรานั้นไม่มั่นคงใช่ใหม พอบอกว่ากรวดน้ำขึ้นมา นี่เอาน้ำมามันก็ เพ่งที่น้ำใช่ใหม มันก็ตั้งใจ อู๋.. กรวดน้ำจะได้บุญเว้ย อู๋.. จงใจเลย มันได้บุญได้ตรงจง ใจนั้นแหละ มันไม่ได้ที่ตรงน้ำนั้นหรอ

น้ำนี้เป็นอุบายเห็นใหม่ แต่พอเราฝึกฝนเราเก่งขึ้นมา เราชำนาญขึ้นมา เรามั่นคง ขึ้นมานะ ก็กรวดน้ำใจกัน... นี่มาถึงก็ทำบุญ เสร็จแล้วพอพระให้พรก็ โอ้อโฮ.. นี่ความสุข ความรับรู้ จิตนี้ได้บุญกุศล สร้างมโนกรรม กรรมสิ่งนี้สิ่งที่ดี ขอให้เจ้ากรรมนายเวร ญาติ โทบิดาเขาได้รับความรู้สึกอย่างนี้ ใจสู่ใจนะ นี่ อทาสีเม อกาสิเมฯ

เวลาญาติเราตายนะ อู๋.. ญาติร้องไห้ใหญ่เลย สมัยก่อนกราบฟ้ากราบดินกราบ ภูเขากัน อู๋.. ขอให้ญาติเรานี้ไปเกิดเป็นสุข พอพระพุทธรเจ้าตรัสรู้แล้วนะ อทาสีเม อกา สิเมฯ เวลาสวดศพนี้เห็นใหม่ เวลาสวดมนต์นี้ เธออย่าเสียใจ ญาติตายไปแล้วอย่าเสียใจ ความเสียใจ ร้องไห้ขนาดไหน มันก็เป็นสัจจะมันเป็นอย่างนี้ ให้ทำคุณงามความดีถึงกัน คุณงามความดีนี้เห็นใหม่ คิดถึงพ่อ พ่ออยู่กับเจ้า คิดถึงคุณงามความดี คิดถึงหัวใจนี้ คุณ งามความดี จิตถึงจิตใจ

นี่ก็เหมือนกัน ทำคุณงามความดี เราสร้างบุญกุศลแล้วนี่ นี่อุทิศน้ำใจอันนี้ไปให้สู่ ญาติของเรา ให้น้ำที่เขาเอามากรวดๆ กันนั้นเขาหลอกกันใจ เขาหลอก ! เขาหลอก ! มัน เป็นประเพณีจากข้างนอกจริงๆ ดูเป้าหมายสิ เป้าหมายเขาก็ต้องการให้เรามั่นคง มันเป็น

ประเพณีวัฒนธรรม ไม่ใช่ธรรม วัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม วัฒนธรรมประเพณี แต่ตัวธรรม คือความรู้สึก แต่มันต้องเอาเปลือกเข้ามา เอาเปลือกเข้ามา ดูอย่างเช่นพุทโธ พุทโธนี่เห็นไหม เพื่อให้จิตสงบเพื่อให้เป็นไป

ถาม : ขณะที่ภาวนาพร้อมฟังวิทยุด้วย แต่ขณะที่จิตแวบเห็นภาพคนได้ถูก... เราก็แผ่เมตตาให้

หลวงพ่ : ถูกต้อง.. เวลาจิตแวบจิตอะไรนี้ บางทีนะ เพื่อนเราชุดงค์ไป พระด้วยกันนี้ แล้วปักกลดไปเรื่อย เขาแปลกอยู่ ตรงที่จะเข้าเมืองจันทน์สมัยโบราณ ตรงเข้าเมืองจันทน์ ตรงสุขุมวิทสายเก่า ตรงนั้นมันจะลงจากเขาไป แล้วหักศอกเลยเห็นไหม ตรงนั้นรถมันไปชนกันเยอะ แล้วเขาไปปักกลดแถวนั้น เขาบอกว่าเขานั่งอยู่กลางคืนนะ จิ้งฉับจิ้งฉับ จิ้งฉับ มันได้ยินนะ ไอ้พวกนี้มันยังจิ้งฉับกันอยู่เลยนะ ไอ้ตรงนั้นนี่เขาได้ยินตลอดเลย ไอ้ทัวร์จิ้งฉับมันยัง จิ้งฉับจิ้งฉับ ตายไปแล้วนะนั่นนะ

นี่เราถึงบอกเว็บขึ้นมา สถานที่ไหน สถานที่สิ่งใด มันมีอยู่ จิตวิญญาณที่เราไม่เห็น ฉะนั้นถ้าจิตมันสัมผัสได้อะไรได้ เราก็อุทิศส่วนกุศลดู ถ้าจิตสัมผัสไม่ได้ การว่าสัมผัสได้นี้มันเป็นสาขานุสาขกรรมไง สาขานุสาขกรรมของใคร เวลาเขามา คนเรามันทุกชั้นนะ สัมภเวสีนี้ เวลาเกิดอุบัติเหตุไป มันเหมือนเทียน เทียนถ้าเราจุดทิ้งเล่ม เหมือนเราหมดอายุขัย คือเราจุดเทียนหมดเล่ม พอหมดเล่มไข้ไหม หมดไปไข้ไหม มันก็หมดอายุขัยมันก็ไปเกิดใหม่ แต่ถ้าอายุขัยของเรานี้มันจุดเทียนได้ครั้งเล่ม แล้วมันโดนลมพัดดับไป เทียนเล่มนั้นนี่เมื่อไรมันจะเผาหมดละ

เวลาจิตวิญญาณ เวลามันเกิดตายเป็นสัมภเวสีในแต่ละภพแต่ละชาติ เวลามันไม่เท่ากันไง อย่างอายุขัยเราก็ ๑๐๐ ปี เห็นไหม อายุขัยของแมลงมันก็ ๑ วันไข้ไหม อายุขัยของเทวดา อินทร์ พรหมเห็นไหม เรา ๑๐๐ ปีเท่ากับเขา ๑ วัน แล้วคำนวณชีวิตของเขาสี ถ้าเราไปอยู่ในภพอย่างนั้น กาลเวลาอย่างนั้นนี่มันต้องใช้เวลามาก ฉะนั้นถึงว่าจิ้งฉับจิ้งฉับอะไรนี้มันยังมีอยู่นะ

หลวงปู่มั่นพูดไว้ในประวัติหลวงปู่มั่น เวลาท่านภาวนาขึ้นไป มันจะมีพวกนี้พวกญาติโยมต่างๆ ของเขา เขาบอกว่า ให้ไปบอกญาติพี่น้องให้ทำบุญให้หน่อย... นี่หลวงปู่มั่นท่านพูดนะ ถ้าบ้านไหนเขายังอยู่ก็ไปบอกเขา แต่บางทีนี่มันเก่าแก่ใจ คือว่าคนที่ตาย

ไปแล้วนี่บางที่เขาไปค้างอยู่นั่นไซ้ไหม ไอ้ญาติโยมโหดิกตายไปหมดแล้ว เขาตายไปอีกรอบหนึ่งแล้วนะ แต่ไอ้ที่ไปค้างอยู่มันมีนะ แล้วจะมานอกญาติ ญาติก็ไม่มีไง

พอญาติไม่มี อย่างพระปฏิบัติอย่างเช่นเรามาที่นี่ แล้วพอมีจิตวิญญาณอะไรมานี่ เขาก็บอกเขาอยู่ที่นั่นๆ เขามีลูกหลานอยู่ที่นั่น นี่เวลาเราบิณฑบาตไปหรือเขามาคุยธรรมะกันนี้ เราจะเสนอบ้านนั่นมีไหม คนนี้มีไหมนี้ คนที่เขามีวุฒิภาวะเขามีปัญญาเขาต้องพูดอย่างนี้ละ ถ้าไปพูดตรงๆ นี่มันไม่ได้ เพราะ ทำให้ชาวบ้านที่เขาไม่เชื่อเขาสับสนประมาทเอา ก็เป็นกรรมเกิดอีกแล้ว คนเชื่อก็มี คนไม่เชื่อก็เยอะ แล้วไปพูดให้เขาฟังนี่มันจะมีประโยชน์กับใคร

ทีนี้คนที่เขารู้เห็นตามความเป็นจริง เขาใช้สติยงเอา คนนั้นอยู่ไหม คนนี้มีไหม ตระกูลนั้นมีไหม ตระกูลนั้นคนนี้มีหรือเปล่า แล้วถ้าคนๆ นี้นิสัยเป็นอย่างไร ควรพูดไม่ควรพูด อู้อู.. หลวงปู่มันนี่ท่านผ่านมาอย่างนี้มาเยอะ ท่านทำของท่าน ท่านรู้จริงของท่าน แต่ท่านไม่เคยโอ้อวด ไม่เคยกระโชกโชกฮา ไม่เคยเอามาตีแผ่ เพราะ ! เพราะท่านรู้อยู่คนเดียวไง เราเคยไปเห็นที่นั่นมาคนเดียวนี้จะไปพูดกับใคร

เหมือนพ่อแม่ พ่อแม่นี้เป็นคนหาเลี้ยงลูก จะต้องไปบอกลูกใหม่ว่านี้อู้อู.. เงินหายากมากเลย... เพราะอะไร เพราะพ่อแม่หาคนเดียวไซ้ไหม เด็กไม่รู้เรื่องหรือ

วุฒิภาวะของจิตของคน นี่พวกหัวดำๆ ไม่รู้เรื่องหรือ แต่ถ้าคนภาวนาเป็น คนเขาไปเจออะไรขึ้นมา นี่เขาจะไปสร้างประโยชน์อย่างไร ใจเห็นแล้วรู้แล้ว แล้วจะทำประโยชน์อย่างไรกับโลกด้วย แล้วเขาไม่รู้กับเราหรือ ทำไปเขาก็ไม่รู้ ทำจบแล้วตายแล้วมันยังไม่รู้เลย แล้วพูดแล้วมันจะรู้ไหม นี่ผู้มีสติปัญญาเขารู้ นี่ใจอย่าถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้านั่ง เขานั่งเขารู้เขาเห็นของเขา แล้วควรไม่ควร บอกไปแล้วมันจะบวกรหรือลบ

แต่เวลาจิตวิญญาณที่เขาทุกข์เขามาขอ นี่หลวงปู่มันเล่าให้หลวงตาฟัง หลวงตาท่านมาพูดในเทปบ่อยๆ แล้วท่านพูดออกมาที่นี่ ใจเราเวลาเราฟังแล้วนี่เราใช้ปัญญาเราใคร่ครวญตามเห็นไหม ใคร่ครวญตาม เราไม่ได้ฟังเฉยๆ นะ หลวงตาท่านเล่าเอง เรื่องนี้ท่านเล่าบ่อย เราถึง แล้วก็หลวงปู่มันก็บอกไปที่นั่น เพราะหลวงตาท่านอยู่ใกล้ชิด อยู่

ใกล้ขีดหมายถึงว่ากลางคืนท่านไปนอนเส้นอะไรนี้ มันจะอยู่กันเป็นส่วนตัวนี้ เรื่องนี้ท่านจะพูดเฉพาะส่วนตัว

นี่พูดถึงเวลามันแวบรู้รู้รู้รู้ แต่ถ้ามองว่าถ้าเป็นวิทยาศาสตร์มันไม่มี เราก็พูดวิทยาศาสตร์นะ ลูกศิษย์มาบางคนนี่จิตใจเขาโอนเอียงไปทางนี้ เราบอกว่า เฮ้ย... คิดให้เป็นวิทยาศาสตร์สิ คิดให้เป็นวิทยาศาสตร์... ถ้าคิดเป็นวิทยาศาสตร์นี่จิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมาไง มันมีอยู่ของมันเป็นอย่างนั้นแหละ แต่เราไม่ตกใจหัวน้ไหลไปกับมัน

คิดให้เป็นวิทยาศาสตร์ คิดให้เป็นวิทยาศาสตร์... ขณะคิดให้เป็นวิทยาศาสตร์เพื่อเราไง แต่มันมีไหม... มี ! แต่ถ้าเรามันมีอย่างนั้นด้วย เราคิดวิทยาศาสตร์นะ คิดว่าเป็นญาติโกโหติกาณะ เราเจ็บช้ำน้ำใจไปกับเขาอะ แล้วมันแก้อะไรได้ บางอย่างนี่คิดเป็นวิทยาศาสตร์เพื่อจุดยืน เพื่อความมั่นคงของเรา แล้วสิ่งนั้นเราก็อุทิศส่วนกุศลไป อุทิศไปเพราะว่ามันคนละมิติกันอยู่แล้ว แต่สาขานุญสาขกรรมมี

นี่พูดถึงเรื่องสะดุ้งเนาะ

ถาม : กราบเรียนหลวงพ่อกะ โยมภวานาจะมีบางครั้งที่เกิดมีอาการสะดุ้ง แต่โยมก็กลับมาที่พุทโธ ไม่ทราบว่ามีสาเหตุที่จิตสะดุ้งเกิดจากอะไร

หลวงพ่ : มันเกิดเยอะมาก มันมีเหตุมาาก นี่คำว่าจิตสะดุ้ง ถ้ามันตกใจหรือมันสะดุ้งสิ่งใดมันจะฝังใจไว้ แล้วผู้ที่ปฏิบัติ นี่เราบอกพุทโธ พุทโธ เราอานาปานสติ สิ่งต่างๆ เรา การปฏิบัตินี้ เวลามันเกิดเหตุการณ์ เกิดอาการของใจ เกิดการสะดุ้ง เกิดอาการเหงื่อไหลไคลย้อย เกิดการโยกการคลอนนี้ สิ่งนี้มันเกิดธรรมดา มันต้องเกิด นี่ในเวลาที่เรปฏิบัติกัน เราต้องการครูบาอาจารย์เพราะเหตุนี้ไง มีครูบาอาจารย์ขึ้นมาท่านจะแก้ไขเราได้ไง

ทีนี้ ถ้าอย่างเรานี้เราปฏิบัติ... ปฏิบัติไปนี่พอเกิดเหตุ ปกติก็ไม่มีอะไร แต่พอปฏิบัติไปนี่เกิดอะไรเอียงไปแล้วนี่มันมีความฝังใจนี้ นี่มันซบแล้ว แล้วพอภวานาครั้งต่อไปนะ พอภวานาไปนะมันจะเอียงๆ อย่างนี้ มันจะเป็นอย่างนี้ตลอดเลย แล้วทำอย่างไรละหลวงพ่อ ทำอย่างไรละ ก็ดึงกลับมามันก็หาย แต่ทำอย่างไรดี ทำอย่างไรดี เดี่ยวมันก็ลงไปเรื่อยๆ ใจ

เราจะบอกว่าจิตมันร้ายกาจนัก จิตเราเองนี่มันสร้างเรื่องขึ้นมา พอมันสร้างเรื่องขึ้นมาแล้วมันก็จำเรื่องนั้น พอจำเรื่องนั้นพอปฏิบัติแล้ว มันก็เอาเรื่องนั้นนี้มาหลอกลวงเรา จิตเราทั้งนั้นนะ แล้วเราไม่รู้ไง อ้าว.. นี่เราใช้คำว่า ลูกศิษย์มาเราจะบอกว่าแผ่นเสียงตกร่อง ! แผ่นเสียงตกร่อง บางคนนะเวลานั่งไปถึงจุดหนึ่งนี่เหงื่อจะแตกพลั่กเลย มันก็ฝังใจใช่ไหม พอ นั่งไปถึงจุดนั้นปั๊บ พอ นั่งไปนะอุ่นๆ แล้วนะ เหงื่อเราจะมาแล้ว อุ่นๆ แล้วนะ เหงื่อเริ่มแตกแล้วนะ แล้วพอแตกก็พลั่กเลย เฮ้อ.. เลิกดีกว่า

เหตุการณ์อย่างนี้มันมีเกือบทั้งนั้นแหละ นี่เฝ้าเวลาพุทโธ พุทโธเขาจะบอกว่าอย่าไปทำพุทโธ เราถึงบอกว่าพวกนามรูปพวกนี้เขาบอกว่าใช้ปัญญาสายตรง นี่เขาบอกว่ากำหนดพุทโธ กำหนดสิ่งต่างๆ แล้วนี่มันจะมีนิมิต มันจะเลิกลายนี่ เราจะบอกว่าจะมีนิมิตไม่มีนิมิตนี่มันก็ต้องต่อสู้ มันก็ต้องตามข้อเท็จจริงนั้น อย่างเช่น เราจะกินน้ำพริก น้ำพริกมันเผ็ด บอกจะกินน้ำพริกแต่ห้ามเผ็ด มันเป็นไปได้ไหม อ้าว... จะกินน้ำพริกแต่ไม่เผ็ด เขาก็ดำปลาให้กินสิไม่ดำน้ำพริกหรอก

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อกินน้ำพริกมันต้องเผ็ด ในเมื่อจิตมันมีสติปัญญา มันจะเข้าถึงสมาธิ มันต้องผ่านอาการเข้าไป มันต้องผ่านจิตสามัญฐานิกนี้เข้าไปเป็นสมาธิ สิ่งที่เป็นจิตสามัญฐานิกนี้ เป็นจิตปกตินี้ไม่ใช่สมาธิ มันเป็นสมาธิของปุถุชน มันเป็นสมาธิของความเป็นจริงของมัน ที่ว่างๆ ว่างๆ

ว่างๆ นี่ปากพูด แต่สมาธิไม่เป็นแบบนี้ ! สมาธิไม่เป็นแบบนี้... ทีนี้สมาธิไม่เป็นแบบนี้ปั๊บ มันก็ต้องพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไปถึงสมาธิ โอ้โฮ ! โอ้โฮ ! รสของธรรม.. รสของสมาธิธรรม...

ฉะนั้นพอจิตมันสะอึกมันจะอะไรก็แล้วแต่ มันสะอึกเพื่อมันจะเปลี่ยนแปลง ที่เราพูดบ่อยกว่าจิตมันมีการเปลี่ยนแปลงของมัน แล้วจิตกับกายนี้โดยสามัญฐานิก โดยการเกิดมาแล้ว มันเป็นสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ มันมีร่างกายกับจิตใจ แล้วเวลาจิตใจ สภาพของจิตใจ มันก็ต้องอยู่ของมันโดยการเกี่ยวเนื่องกัน

อย่างเช่นสมองกับจิต นี่สมองคิดไม่ได้.. สมองคิดไม่ได้.. เขาบอกว่าสมองคิด.. สมองคิดไม่ได้ ! สมองเป็นสสาร... สมองเป็นเนื้อ.. สมองคิดได้อย่างไร

สมองต้องใช้พลังงานจากจิต ถ้าสมองมันคิดได้ คนตายมันต้องคิดได้ มันคิดของมันโดยธรรมชาติของมันไม่ได้ มันเกี่ยวเนื่องกันเพราะมันมีพลังงาน เพราะมันมีจิต สมองมันถึงคิดได้ โดยสามัญสำนึกของกายกับจิตนี้มันอยู่ด้วยกัน โดยเหมือนสมองที่มันคิด สมองที่มันคิดโดยอัตโนมัตินี้แหละมันเร็ว แต่มันต้องใช้พลังงานของมัน ถ้ามันไม่มีจิต สมองคิดไม่ได้หรอก แม้แต่เวลามันเข้าขานิทราก็ยังคิดไม่ได้ สมองก็ยังมียู่นี้ยังคิดไม่ได้เลย

ฉะนั้นพอโดยธรรมชาติของมัน มันเกี่ยวเนื่องกันอย่างนั้น พอเราจะให้มันสงบ เข้ามานี้มันจะปล่อยวางมันเข้ามา ใจ มันจะแยกของมันเข้ามา พอมันแยกของมันเข้ามานี้ มันต้องมีการเปลี่ยนแปลง เห็นไหม

ขณิกสมาธิ.. อุปจารสมาธิ... อัปนาสมาธิ.. นี่จิตมันต้องมีการเปลี่ยนแปลงของมัน เพราะจิตมันจะไปสู่อีกระดับหนึ่งของสามัญสำนึกของมนุษย์โดยธรรมดา ที่ว่าจิตหนึ่งไม่มี จิตหนึ่งไม่มี หาดิจหนึ่งไม่ได้ หาดิจหนึ่งไม่ได้เพราะมันไม่เคยภาวนา

จิตหนึ่งใช้ใหม่ นี่จิตต้องรื้อแปดดวง รื้อแปดดวงนี้มันอาการของจิตทั้งนั้นแหละ มันจะเกิดพลังงาน นี่คำว่าสะดุ้ง การแก่สะดุ้งนี้มันมีที่มามาก ที่นี้พอถ้ามันมีที่มามาก คำว่าสะดุ้งนี้มันมีอะไรฝังใจละ ถ้ามีอะไรฝังใจแล้วเราค่อยๆ เคลียร์มันไป ค่อยๆ พุทโธ พุทโธ พุทโธสะดุ้งนี้ อะไรมาก็ไม่รู้แหละ เอาพุทโธไว้ก่อนแหละ แล้วพุทโธ พุทโธ ถ้ามันจะสะดุ้งนี้ พุทโธ สะดุ้งเอาใหม่ พุทโธ พุทโธ แล้วเวลาออกแล้วนี่อุทิส่วนกุศลไป

อุทิส่วนกุศล เพราะมันสะดุ้งหรือว่าสิ่งต่างๆ จากเวรกรรมก็ได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเวรกรรมอย่างไรก็ได้แล้วแต่ ถ้าเป็นเวรกรรมนะยังดีใหญ่เลย เพราะมันเป็นเรื่องอดีต เรื่องที่เก่าแก่เห็นไหม มันเป็นเรื่องประวัติศาสตร์ มันเวรกรรมก็แบบว่าสาธุให้มันไป แต่ถ้าเป็นจิตหลอกสิ จิตหลอกนี้จิตมันสร้างภาพ จิตมันมีอะไรฝังใจนี้ก็ค่อยๆ เคลียร์ คือเหตุการณ์ทุกอย่างแก้ไขได้ เวรกรรมทุกอย่างแก้ไขได้ ถ้าแก้ไขไม่ได้พระพุทธเจ้าไม่ได้เกิดมาหรอก

พระพุทธเจ้ามีนางพิมพา สามฌณราहुลเกิดแล้วนะ ถ้าแก้ไขไม่ได้มันก็รักลูกรักเมีย เขาไม่ให้ออกหรอก ออกมาไม่ได้หรอก แต่พระพุทธเจ้าไม่ไปดูหน้าราहुลเลย ไม่ไปดู

เลย เห็นไหม ถ้าไม่ฝัน ไม่ฝันไม่ออกจากราชวังมา จะไม่มีพระพุทธเจ้า จะไม่มีศาสนา นี่ ฝันออกมาจากลูกจากเมียเลยนะ ไอ้ฝันใจแค่นี้ มันเลยกลายเป็นปัญหาขึ้นมาเลย เห็นไหม

นี่เอามาเทียบไง เวลาเราจะเทียบอย่างนี้ เพราะว่าทุกอย่างแก้ไขได้ ทุกอย่าง ปัญหาให้แก้ไข การแก้ไขคือการภาวนา การวิปัสสนาคือการแก้ไข มันสะดุ้งอย่างไรเรา ค่อยๆ แก้... ค่อยๆ แก้ ตั้งสติให้ได้.. ตั้งสติ มันสะดุ้ง ตั้งสติก็สะดุ้ง พอสะดุ้งขึ้นมาะมัน จะเบาลง ครั้งแรกสะดุ้งแรงเลย เราก็ตั้งสติไว้ มันสะดุ้งเราก็ตั้งสติไว้.. พยายามตั้งสติไว้

การทำนี้มันค่อยๆ เจอ जानไป เหมือนตกวงค์ การตกวงค์ การที่จิตมันมีอาการ นี่ต้องค่อยๆ แก้ เราใช้คำว่าแผ่นเสียงตรอง ถ้าสะดุ้งแล้วก็จะสะดุ้งๆ ยิ่งสะดุ้งยิ่งเสียใจ ยิ่งสะดุ้งยิ่งคับแค้น โอ้โฮ.. ร่องมันจะเยอะใหญ่ๆ ร่องมันจะมากขึ้นเรื่อยๆ ที่นี้ไม่ต้องตก หรอก มันไหลไปเลย แต่ถ้าเราพยายามทำให้ร่องนั้นเล็กลง พยายามเคลียร์พื้นที่นั้นให้ มันเสมอ คือทำให้ดีขึ้นดีขึ้นเห็นไหม มันจะดีขึ้นของมัน

เราต้องแก้ไขของเรา ชีวิตของเรานะทุกอย่างที่เป็นของเรา เราต้องแก้ไข เราต้องทำ ทำได้ เราแก้ไขได้ ถ้าแก้ไขไม่ได้พระพุทธเจ้าไม่สอน พระพุทธเจ้าสอนคนมีกิเลส นี่ใน นามรูปนี้เขาบอกว่าต้องไม่มีความอยากไม่มีอะไรเลยนะ เออ.. อย่างนั้นพระพุทธเจ้า สอนพระอรหันต์ ต้องหาพระอรหันต์แล้วไปเรียนกับเขา เพราะมันไม่มีความอยาก ไม่ มีอะไรเลย มันเป็นไปได้ไหม

โธ ! คนไม่มีความอยากมันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้หรือ คนมีกิเลส ทั้งนั้น มีความอยาก แต่ ! แต่หลวงตาบอกว่าอยากที่เป็นมรรคมันมี อยากที่จะต่อสู้ อยาก ที่จะกระทำ เอาความอยากนี้มาเปลี่ยนแปลง เหมือนกับเอาความเจ็บช้ำน้ำใจเปลี่ยนเป็น โอกาส เอาความเจ็บช้ำน้ำใจเปลี่ยนเป็นพลังงาน เปลี่ยนเป็นการต่อสู้

นี่พูดถึงสะดุ้ง ที่นี้มันก็ค่อยๆ เคลียร์ไป ค่อยๆ เคลียร์ไป หลักมันเป็นอย่างนี้ หลัก มันนี้ค่อยๆ เคลียร์ ตั้งสติ ! ตั้งสติ ถ้ามันสะดุ้งใช่ไหม อ้าว..คราวนี้สะดุ้ง ถ้ามันนั่งแล้ว สะดุ้ง อ้าว..เดินจงกรม เดินจงกรมให้ดีๆ ตั้งสติให้ดี แล้วมันจะสะดุ้งอีก มันสะดุ้งแต่ มัน จะน้อยลง น้อยลง น้อยลง น้อยลงจนหายไป แล้วยิ่งประสาเราเลยนะ สะดุ้งไม่เอา... สะดุ้งไม่เกี่ยวกับกู.. ว่าอย่างนั้นเลยนะ

เวลาจะนั่งนี้หลวงตาสอนอย่างนี้ เวลานั่งนี้นะโลกนี้ไม่มี มีแต่เรากับพุทโธเท่านั้น.. มีเรากับพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ มีเรากับพุทโธเท่านั้น ไม่มีอะไรเลย โลกนี้เป็นเรื่องของเขา เรื่องของเราเราต้องเอาใจเราให้ได้ นี่เวลาหลวงตาท่านสอนนะ

เราจะคว่าอันนี้มันจะมีอะไรมากไหม อันนี้ๆ คิดมาก เพราะมันตอบเป็นธรรมกับตอบเป็นโลกใจ

ถาม : หากในขณะที่ตั้งครรภ์ ทราบว่าลูกในครรภ์พิการ หมอบอกว่าสามารถเอาเด็กออกได้ ในกรณีนี้ควรทำตามที่คุณหมอแนะนำหรือไม่คะ

หลวงพ่ : เพราะวิทยาศาสตร์เจริญ เพราะเราไปตกอยู่ใต้กฎของวิทยาศาสตร์ เพราะเมื่อก่อนเราจะไม่สามารถรู้ได้เลยว่าลูกในครรภ์เราจะเป็นหญิงหรือเป็นชาย เดียวนี้ทุกอย่างพิสูจน์ได้หมด พิสูจน์ได้ขนาดที่ว่าลูกเราเกิดมานี้มันจะพิการหรือไม่พิการ แต่เมื่อก่อนถ้าไม่มีเครื่องมือวิทยาศาสตร์อย่างนี้พิสูจน์นี้ มันก็เกิดไปตามกรรมใช่ไหม แล้วเกิดขึ้นมา ลูกเราจะพิการขนาดไหน ลูกเราจะมีอะไรนี้ เราจะตัดใจได้ไหม

มันมีนะ นี่ลูกศิษย์ที่มาที่นี้คนหนึ่ง ลูกเขานี้ เอ้อ เขาบอกว่าการแก้ลูกของเราที่ต้องแก้ที่หัวใจเมื่อก่อน เขาบอกเขาเลี้ยงลูกเขานี้อย่างมีความสุข เขาเลี้ยงลูกเขาอย่างมีความสุข ลูกของเขานี้เนะ ออทิสติกนี่เนะ มันอยู่กับเด็กธรรมดาไม่ได้ แต่เขาส่งลูกเขาเรียนกับเด็กธรรมดา เขาส่งลูกเขาเรียนกับเด็กธรรมดา เขาไปดูแลลูกเขาอย่างดี นี่เราพูดอย่างนี้เป็นเวรเป็นกรรมไหม ทั้งชีวิตนะ เราจะอยู่กับเขาไปทั้งชีวิตเลย

นี่ถ้าพูดถึงคำว่าเป็นเวรเป็นกรรม เห็นไหม เราควรที่จะทำตามคำแนะนำของหมอไหม ตอนนี้เราก็ต้องกลับมาที่ชีวิตเรา กลับมาชีวิตเรา ไซ้ ในเมื่อโลกเขาู้กันแล้วนี่เขาทำอย่างนั้น แต่เรื่องเวรเรื่องกรรมไง... เรื่องเวรเรื่องกรรม นี่การเกิดเห็นใหม่มันบาลานซ์กันนะ บาลานซ์กัน

นี่ดูอย่างยายกั้งเห็นไหม ยายกั้งที่จะไปเข้าท้องหลาน การเกิดนี้มันก็เวียนตายเวียนเกิด มันสลับเปลี่ยนกันมานี้แหละ นี่ถ้าเวียนตายเวียนเกิดนี้ เรามีความสามารถจะรับได้ไหม ว่าอย่างนั้นเลย

ถ้าพูดถึงอย่างนั้นนะ แต่ถ้าพูดถึงทางธรรม... ทางธรรมนี้มันผิดหมดแหละ เพียงแต่ว่า ที่นี้เราจะบอกว่าอย่างนั้นจะเชื่อเรา แล้วจะแบบว่าฟิการก็อย่างนี้ ทั้งชีวิตตัวเองรับได้ไหม ก็มันมีโอกาสดัดใจได้ไง คือเจ้าตัวนี้มีโอกาสดัดใจ ว่าเรานี้จะรับสภาพนี้ได้ไหม ถ้ารับสภาพนี้ได้ หมอแนะนำอย่างไรก็เรื่องของหมอละ

แต่ถ้าธรรมะ.. ธรรมะนี้มันเป็นกรรมใหม่..เป็น ! มันเป็นบาปใหม่... เป็น ! แต่ที่หมอเขาต้องคิดอย่างนั้น เพราะอาชีพของหมอที่เขาอยู่ในวงการอย่างนั้น อยู่ในวงการสาธารณสุขใหม่ เขาเห็นมามากไป

เพราะพี่สาวเคยป่วย เราไปวิ่งเต้นกับหมอ อู๋ฮู.. หมอบอกเลยนะ เงินนี้เก็บไว้เถอะหมด ! พี่สาวเป็นโรคไต แล้วจะเปลี่ยนไตตอนนั้นไง เงินก็แสนๆ นี่พี่น้องหากันมาเพื่อจะไปเปลี่ยนไง แล้วเราจะตัดไตเราให้เลยตอนนั้น สุดท้ายแล้วมันไปติดที่พ่อแม่ พ่อแม่ไปพูดกรอกหูพี่สาวว่าต้องการลูกป่วยคนเดียว ไม่อยากป่วยหลายคน ถ้ามันตัดแล้วมันจะป่วยหลายคนไง แล้วเราก็ไม่รู้ว่พ่อแม่ไปคุยอย่างไรไม่รู้ มันเลยไม่ยอม ไม่ยอมเซ็นชื่อ ไม่ยอมผ่า ก็เลยจบกันไป

เพราะเราไปคุยกับหมอเยอะ เพราะหมอเขาประสบการณ์ เขาพยายามดูแลเราไง เขาบอกว่าเขาเห็นมาเยอะนะ เวลาพ่อแม่ป่วยนี้ ก็รักลูกไง ก็อยากจะอยู่อยากจะอยู่ มันก็รักษาไปเท่าไรจนหมดเลย สุดท้ายก็ตาย พอตายไปแล้ว ลูกไม่มีเหลืออะไรเลย แต่เขาบอกว่าถ้าตอนนั้นเขาไม่รักษานะ ลูกจะมีบ้านมีทุกอย่างพร้อม แต่ก็ขายเพื่อมารักษานี้แหละ นี่เรื่องความละล้าละดังนี้มันจะหลุดลากันไป เขาอยู่ในวงการหมอ เขาเห็นเรื่องอย่างนี้มาเยอะ.. เยอะมาก ฉะนั้นพอเห็นมานี้ เขาเห็นมาไง จินตณียานี้จบอย่างนั้น จินตณียานี้จบอย่างนั้น เขาเลยแนะนำเลย แต่พวกเราทำใจกันได้หรือเปล่า พวกเราทำใจได้ไหม

นี่กรณีอย่างนี้ก็เหมือนกัน กรณีถ้าลูกในครรภ์ เพราะเดี๋ยวนี้วิทยาศาสตร์เจริญไป คือว่าเราไม่ขวางโลก เราไม่ขวาง ถ้าเราคิดกันอย่างไร เราใช้ดุลพินิจอย่างไร นั่นมันอยู่ที่ว่าเราทำได้หรือไม่ได้ เพราะชีวิตโยมละ แต่ถ้าเป็นเวรเป็นกรรมนั่นอีกเรื่องหนึ่ง จะให้เราแนะนำนี้เราจะบอกว่าต้องให้โยมกลับไปใช้ดุลพินิจ

เรื่องนี้นะ เรื่องกรรมเรื่องเวรนี้ แหม... มันสุดวิสัย บางทีมันสุดวิสัย อุบัติเหตุคือกรรม กรรมคืออุบัติเหตุ นี่ทางวิทยาศาสตร์ไง กรรมไม่มี ทุกอย่างเป็นอุบัติเหตุ มันเกิดโดยอุบัติเหตุ แล้วทำไมต้องมาเกิดเฉพาะเราล่ะ คูลีในกรุงเทพฯ เดินๆ มานี่เหลืกลั่นไส้หัวเลย แล้วมันทำไมต้องเหลืกลั่นไส้เฉพาะคนนั้นล่ะ มันแปลกอยู่ อุบัติเหตุคือกรรมนะ แล้วทำอะไรไว้

นี่ย้อนกลับมาอย่างหลวงปู่ชอบนี้ หลวงปู่ชอบนะเวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วย หลวงปู่ชอบนี้เป็นคนที่เข้มแข็งมาก นี่เวลาไปรุดงค์ไม่มีใครไปรุดงค์ด้วยเลยละ โอ้โฮ... ลุยอย่างเดียวเลย เวลาท่านป่วยขึ้นมาเห็นไหม ลูกศิษย์ก็แหม..พยายามเอายานะ เอายาเวลาท่านเริ่มเป็นอัมพาต เอยานี้ใส่เข้าไปในกลัวยนะเวลาท่านฉัน นี่ไม่ให้ท่านรู้แน่ พอท่านฉันกลัวยนะ พอฉันมันรู้ว่าเป็นยานี้คุณทิ้งเลย แล้วท่านบอกว่าเป็นกรรมของท่าน

ตอนเป็นเด็กๆ เห็นไหม เวลาเด็กบ้านนอกมันก็ธรรมดาใช้ไหม จับหอยจับปูจับปลา มาเวลา มันจะหนีก็หักหมดใจ จับปูมาก็หักขา หักขาเก็บไว้ เพราะมันปล่อยมันก็หนีใจ นี่เพียงแต่ว่ามันมาทันหรือมาไม่ทัน นี่หลวงปู่ชอบท่านพูดเองนะ นี่เวรกรรมมันมีของมัน แล้วท่านการรักษา...

ไอ้ที่นี่พูดถึงเรานะ นี่พูดถึงธรรมะ ถ้าพูดถึงธรรมะ อันนี้มันอยู่ที่โยมจะตัดสินใจนะ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะชีวิตของพวกเขาโยม เพราะทางหมอเขาพูดนี้ หมอเขาแนะนำ เออ..หมอเขาแนะนำ เพราะเขาไม่ต้องการให้แบบว่าเราต้องมาดูแลทุกข์ยากขนาดนั้น อันนี้ขอตอบแค่นี้ เพราะเราเป็นพระ

ภิกษุชักนำให้หญิงชายเป็นสามีภรรยา กัน เป็นอาบัติสังฆาทิเสส ภิกษุพูดจาให้สามีภรรยาแตกแยกกัน เป็นอาบัติสังฆาทิเสส แล้วภิกษุนี้การฆาตี ปาราชิก ๑ นะ ภิกษุทำให้ชีวิตตกร่วง ภิกษุทำเองก็ดี ใช้ผู้อื่นเขาทำก็ดี มันเป็นอาบัติ เห็นไหม อาบัติอย่างแรงด้วยนี้ แล้วนี่หมอแนะนำอย่างนี้ ฉะนั้นไอ้กรณีนี้เราค่อยใช้ดุลพินิจ

ต่อ... พูดแล้วมันเศร้าใจเนาะ พูดแล้วมันหงอย มันสะเทือนใจ เราก็สะเทือนใจ เราก็เห็นนะเห็นสะเทือนใจพอสมควร

ถาม : ๑. ถ้าเพื่อนสนิทของเราเกิดบรรลุนิพพานขึ้นมาภายในชาตินี้ แล้วสิ่งที่เราเคยหยอกเพื่อน ทั้งตะทั้งต้อยกัน ทั้งคำทั้งว่า กรรมนี้จะมีผลกับเราไหมคะ การเล่นหยอกกับเพื่อนส่งผลไหมคะ

หลวงพ่ : โอ้โฮ... ข้อ ๑.” ถ้าเพื่อนสนิทเราเกิดบรรลุนิพพาน” ตรงนี้จะเอาตรงนี้ก่อน แล้วบรรลุนิพพานหรือเปล่าละ แล้วใครเป็นคนบอกว่าบรรลุนิพพาน ตอนนี้พระอรหันต์จะเดินชนกันตายในสังคมไทยเลย ใครเป็นคนบอกว่าบรรลุนิพพาน กรณีนี้ก่อนนะ ๑. กรณีนี้เรายกไว้ก่อน แต่ ! แต่ถ้าเพื่อน เอาตามข้อเท็จจริงนะ โอ้เรื่องที่ว่าเพื่อนเราบรรลุนิพพานนี้เราวางไว้ก่อน เราไม่ค่อยเชื่อ เราต้องพิสูจน์ก่อน

ถาม : ฉะนั้นถ้าเพื่อนเราบรรลุนิพพานขึ้นมาจริงในชาตินี้ แล้วสิ่งที่เราเคยตะเคยต้อยมา ทั้งคำทั้งว่ากันมาในยามที่เป็นเพื่อนกัน จะมีผลไหมคะ

หลวงพ่ : ไม่มี... ถ้าเพื่อนของเรา เราหยอกเราเล่นกันมาก่อนที่เขาจะบรรลุนิพพานนะ แต่ถ้าบรรลุนิพพานแล้ว เรารู้ว่าเขาบรรลุนิพพานนี้เป็นอรหันต์แล้ว เราก็ไม่ทำอย่างนั้นอยู่แล้ว ที่นี้ขณะที่ยังไม่บรรลุนิพพานนี้ มันก็พูดขำด้วยกันทั้งนั้นนี่ นี่การเล่นกัน คำว่าเล่น... คำว่าหยอกเล่น คำว่าเล่น นี่เวลาเขามีผลมีกรรมต่อกันนี้ มันอยู่ที่การอาฆาตเค้น ถ้าไม่อาฆาตเค้นนะผลนั้นจะน้อย มันไม่อาฆาตใจ

อย่างเช่นนะเวลาลูกศิษย์มาที่นี้ เวลาขับรถมา มาถึงก็ หลวงพ่ทำบุญ ชนหมาตาย เราบอกไม่ใช่หรอก หมาชนรถมึงตาย อ้าว..แล้วขับรถมาด้วยกันนี่ แล้วหมาวิ่งมาตัดหน้า มันสุกวิสัยอย่างนี้ เราไปเจ็บอยู่คนเดียวว่า เราขับรถชนหมาตาย ขับรถชนหมาตาย อู้อู..ทุกซำ ร้อนๆ เลย แล้วมึงไม่รู้ว่ามีหมาวิ่งมาชนรถมึงตายบ้างละ อ้าว..มันก็กรรมของมัน มันต้องหมดอายุของมัน มันพรวดพราดออกมาเลยนี่ใครยับยั้งได้ มันยับยั้งไม่ได้เห็นไหม นี่ยับยั้งไม่ได้มีกรรมใหม่ นี่พูดถึงมันเหตุสุกวิสัยไซ้ไหม

อันนี้ก็เหมือนกัน อันนี้คราวนั้นเป็นเพื่อนเล่นกันนี้ เราไม่รู้ที่อันนั้นอีกเรื่องหนึ่งนะ แต่ถ้ารู้แล้วเราก็ไม่ทำ มันเรื่องธรรมดา ถ้าเรารู้แล้วนะว่าเพื่อนเราบรรลุนิพพานจริงนี้ ถ้าเพื่อนเราบรรลุนิพพานจริงเราก็ไม่ทำสิ่งนั้น แต่ที่ทำมาแล้ว

เราจะบอกว่า ธรรมะพระพุทธเจ้าบอกเลยนะ “สิ่งใดทำแล้วคิดทีหลังเสียใจถึงนั้นไม่ดีเลย”

นี่ก็เหมือนกันเพราะเราไม่รู้ แต่ถ้ารู้เราก็จะไม่ทำ ที่ถามมานี้มันอาจจะมียะไรตกค้างในใจ ก็คือโศกกรรมต่อกันไง ขอขมาลาโทษก็คือจบไง เห็นไหม เดี่ยวออกพรรษานี้ พระจะทำมหาปวารณา ใครที่มีโทษมีกรรมต่อกัน ขออภัยต่อกันเห็นไหม นี่ทางออกก็ขออภัย ยิ่งถ้าทำตอนที่ยังมีชีวิตอยู่นะ รีบสาธุ.. สาธุเลย.. เอาดอกไม้ธูปเทียนไปขอขมาเลย จะได้ไม่มีเวรมีกรรม เห็นไหม

แล้วนี่สิ่งที่มันเกิดขึ้นมาแล้วอย่างหนึ่ง แล้วถ้าบรรลุธรรม... บรรลุธรรมนี้ถ้าเป็นเมื่อก่อนก็ไม่ค่อยเท่าไรนะ แต่ตอนหลังนี้มันเห็นเขาบรรลुकันเยอะก็เลยชักงงๆ อยู่เหมือนกัน พักหลังนี้ไม่เชื่อนะ งงๆ อยู่ งงว่าเขาเป็นพระอรหันต์นะ

ถาม : ๒. จะทำอย่างไรเมื่อต้องอยู่กับเพื่อนร่วมงานที่ไม่ยอมรับความเป็นจริงว่าตัวเองก็มีส่วนผิด แต่พากันเข้าข้างกลุ่มเพื่อนที่ตัวเองทำความผิด ต้องถูกประเมินงาน ว่าไม่สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงาน งานที่ได้เป็นประเมินพฤติกรรม ทุกวันนี้ไม่มีความสุขในที่ทำงาน และเพราะเพื่อนร่วมงานบางส่วนก็ไม่ยอมเปิดใจ

หลวงพ่ : อ่านแล้วมันหัวตาลาย เอาแค่นี้แหละเอาจับความ จับความนะมีเยอะมากที่ผู้ได้บังคับบัญชา เวลาเขาพูดถึงผู้บังคับบัญชานี้ไม่เป็นธรรมไม่เป็นธรรม นี่ผู้ได้บังคับบัญชานี้ ผู้บังคับบัญชาของเรานี้ เวลาอยู่ในราชการนี้ ไม่กี่ปีเขาก็ต้องย้ายออกไป ถ้าเราไปเกิดได้ผู้บังคับบัญชาที่ดีเห็นไหม เราก็สร้างบุญสร้างกรรมมา แล้วผู้บังคับบัญชาที่ดีก็อยู่กับเรากี่ปี มันก็ต้องมีการย้ายไป

ทีนี้ในเพื่อนร่วมงานนี้ เพื่อนร่วมงาน นี่มันเป็นเวรเป็นกรรมนะ ถ้ามันเป็นเวรกรรมที่ดีนี้ เราจะเจอเพื่อนที่ดี นี่สภาวะกรรม เกิดมามีดีไปสว่าง เกิดสว่างไปมืด เกิดมามีดีไปมืด เกิดมาสว่างไปสว่าง สองสิ่งนี้เราเลือกไม่ได้

พระพุทธเจ้าเห็นไหมเวลาบิณฑบาตนี้ นางจิณฺฆมาณวิกา จ้างคนมาค้าเลยนะ “หัวโล้น ! นี่หัวโล้น” จนพระอรหันต์ทนไม่ไหวบอกหนีเถอะหนีเถอะ.. พระพุทธเจ้าบอกว่าหนีไปไหนล่ะ จะหนีไปไหน ถ้าไปเมืองอื่น เมืองอื่นแล้วเขาค้าอีกทำอย่างไรล่ะ

แล้วไปข้างหน้าเขาทำอะไร เราจะทำอย่างไร เราจะบอกว่าที่ทำงานนี้ทุกที่เป็นอย่างนี้หมด ทุกที่ที่เป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ

คน... คนสองคนอยู่ด้วยกันมันต้องมีปัญหาอยู่แล้ว แก้ง่ายๆ คือแก้เข้ามาในใจของเรา หลวงตาสอนอยู่ให้ดูใจเรา อย่างเรานี้โดนบ่อยมาก เมื่อก่อนถ้ามานี้เวลาเราเสียงดังขึ้นมาใจตัวเราไม่ดู ใจตัวนี้ เวลาฟุ้งนี้ฟุ้ง ฟุ้งว่าไอ้ฉันมันผิดไอ้ฉันมันผิดนี้ แล้วทำไมไม่ดูใจตัว มันผิดมันถูกก็เรื่องของเขา ถ้าเราไม่มีโอกาสแก้ไข

แต่ถ้าเราเป็นเจ้าขององค์กร เราเป็นพ่อเป็นแม่ของลูก ลูกผิดลูกถูกเราก็ว่าได้ใช่ไหม แต่ถ้าเรามีเพื่อนฝูงนี้ เราเข้าบ้านเรานี้ เราเป็นพ่อเป็นแม่คนนี้เราก็ดูแลลูกเราได้ แต่เราเข้าไปที่ทำงานนี้ เขาเป็นอะไรกับเราละ เขาเป็นอะไรกับเรา เราจะบริหารเขาได้อย่างไร ถ้าเราบริหารเขาไม่ได้เราก็คงต้องดูใจเราละ

ดูใจเราหมายถึงว่า นิกรรมมันเป็นมาอย่างนี้ ถ้าสิ่งใดเราทำสิ่งที่ดีที่สุด ทำให้ความดีที่สุด เพื่อหน้าที่การงานของเรา แล้วคนของเรานี้ถ้าทำดี ไปเจอเจ้านายที่ดีเจอสิ่งที่ดีนี้ ความดีนั้นจะให้ผลตอบแทนของเรา ถ้าเราไปเจอเจ้านายที่ไม่ดีเห็นไหม เราทำดีขนาดไหนนะ ไอ้เพื่อนเราก็อเอาความดีนี้ไปเป็นความดีของมันหมดเลย

นี่ทุกวงการ เราจะพูดอย่างนี้ขึ้นมาว่าทุกวงการ เราจะได้ไม่เสียใจน้อยใจใจใจ แล้วทำไมมาเจอเขาละ... มีลูกศิษย์มาเยอะมาก ทำไมหลวงพ่อก้าวหน้าไม่ดีเลย แล้วทำไมมาเจอหัวหน้าอย่างนี้ละ ทำไมเรามาเจอละ ทำไมเศษกรรมมันพัดมาให้เจอกัน

เราเกิดมาในวัฏฏะ ! วัฏฏะ เห็นไหม ผลของวัฏฏะ.. เราเกิดมานี้เป็นผลของวัฏฏะนะ วัฏฏะมันพัดมันเหวี่ยงเรามากันนะ ผลบุญผลกรรมนี้มันพัดเหวี่ยงมาให้เกิดในวัฏฏะ วัฏฏะเกิดมาแล้วนี้ เราจะปฏิเสธสิ่งที่เกิดมา เกิดการกระทำมาได้อย่างไร ในเมื่อเราโดนเศษบุญเศษกรรมมันพัดเหวี่ยงเรามา เราหมุนมาอย่างนี้ เราหมุนมาอย่างนี้ แล้วเรามาเจอเพื่อนอย่างนี้ เรามาเจอคนร่วมงานอย่างนี้

“นี่ผลของวัฏฏะนะ ! ผลของวัฏฏะ”

พระในพุทธกาลเวลามีปัญหาขึ้นมาขึ้นมานี้ เขาบอกว่านี่เขาโทษกันบอกว่า พระอรหันต์บอกไม่ใช่ ไม่ใช่โทษโทษใครเรื่อง มันเป็นผลของวัฏฏะ ผลของวัฏฏะ ผลของบุญ

ของกรรมที่มันชัดเรามา มันต้องย้อนไปดูที่ทำไมมันชัดเรามา ถ้าชัดเรามาอยู่อย่างนี้แล้ว
นี่ โทษนะ เราจะตีโทษตีพายอย่างไร

เราพูดบ่อย เวรกรรมนี่ก็ถูกทำมาเอง.. กรรมก็ถูกทำไป.. การกระทำไป.. กรรมคือการ
กระทำ ทำดีทำชั่วมา ทำดีก็ได้ดีมา ทำชั่วก็ได้ชั่วมา แล้วทำมาได้มาอย่างนี้.. ทำมาจน
ได้มานั่งกันอยู่.. แล้วโทษใคร โทษใคร เราโทษใครไม่ได้ใช่ไหม เราโทษใครไม่ได้

นี่พระพุทธเจ้าถึงสอนให้กลับมารื้อกันที่นี้ใจ ! กลับมาทำนี้ แบบมันสิ.. อย่าทำ..
แบบๆ นี่พอเบ้าขึ้นมา นี่เบ้าหัวใจใจ กลับมาเบ้าหัวใจเรา..

หลวงพ่อก็ไม่ต้องพูดหรอก พระก็เทศน์อย่างนี้กันทุกคนเลย บอกให้ดูใจดูใจนี้
แล้วจะแก้กันอย่างไรละ พูดอย่างนี้มันก็ แหม.. พูดเทศน์บอกแล้วเหมือนไม่ได้บอกเลย
ใจ มันเป็นปัญหาที่แท้จริง มันเป็นเรื่องจริงที่จะแก้ไขตรงนี้ ถ้าบอกไปคิดอย่างอื่นมัน
แก้ไขไม่ได้ อย่างที่ว่านี่ทำดีนะ จริงๆ มันทำใจยาก มันทำใจยาก เราก็รู้ว่ามันทำใจยาก
กิเลสมันยังฆ่ายากเลย แล้วอยู่ดีๆ ศักดิ์ศรีนี้ ศักดิ์ศรีของเราจะไปให้เขาเหยียบย่ำ

นี่แพะเป็นพระ เห็นไหม คูสิแพะเป็นพระ คำว่าแพะเป็นพระนี่ แพะเป็นพระหมายถึง
ว่า เราเข้าใจใจเราใจ เรารู้ทันเขา เรารู้ทุกอย่างแหละ มันเอาเปรียบกู มันแก่งงูมันทำกู
นั่นละ แต่เราก็ทำใจเรา แล้วก็ชอบคุณ นี่ทำความดีกับเขา เขาจะว่าเราเชื่อเราโง่ที่นี่มันก็
แล้วแต่เวรแต่กรรม ถ้าเขาคิดได้มันก็คิดได้นะ อย่างถ้าอโหสิกรรมต่อกันนี้ เราทำคุณงาม
ความดีให้กับเขา ถ้าเขาคิดได้ เขาเห็นคุณงามความดีของเรา มันก็กรรมไป

กรรมที่สร้างมานี้มันอาฆาตมาดร้าย คนมันอาฆาตมาดร้ายกันมานี่นะ มันผูกเวร
ผูกกรรมกันมา เราอโหสิกรรม เราทำดีขนาดไหนเขาก็ไม่ยอม แต่ถ้าบางคนนะต่างคน
ต่างมีคุณธรรม สิ่งที่เขาผิดพลาดไป เราอโหสิกรรมต่อเขา เขาก็โอเคต่อกันนะ สังคม
มันก็มีกรรมร่วมเย็นเป็นสุข ศาสนาสอนอย่างนี้ แล้วความจริงเป็นอย่างนี้ ความจริงเป็น
อย่างนี้ ศาสนาสอนไม่สอนนี่ความจริงมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แต่พระพุทธเจ้ามารู้อย่างนี้
แล้วสอนอย่างนี้

ฉะนั้นมันหลีกเลี่ยงหนีเขาไม่พ้น แต่ถ้าเราคือเราขึ้นเราดึงไปนี่มันก็ปะทะ พอยิ่ง
ปะทะนะ แผลมันก็ยังลึก แผลใจนี้ ไม่เคยเห็นหน้ากันเลยนะ ไม่เคยเห็นหน้ากันเลยมา

เจอหน้ากัน พลั๊วะ ! เดียวนะ โอ้โฮ.. همینหน้าหน้าดูเลย นี่มันมองหน้ากันไม่ติดเลย ไม่เคยเห็นหน้ากันเลย แล้วมาเจอหน้า พลั๊วะ ! โอ้... คนนี้ทำไมมันดูดีมีนะ คนนี้ทำไมมันหน้าตา ทำไมมันแบบว่ามันมีความผูกพันนะ

นี่เวอร์กรรมเห็นไหม เวอร์กรรมนี่มันฟุ้งเลยละ ไม่เคยเห็นหน้ากันมาเลย เพิ่งมาเคยเจอหน้ากันนี่ โอ้โฮ..เจอหน้านี่ร้อนเป็นไฟเลย ไม่เอาไอ้นี้ไม่เอา ไม่เอา พอเจอหน้ามันที โอ้อย่างนี้มันเป็นโดยกรรมเก่ากรรมใหม่ไง กรรมเก่าก็มี... กรรมใหม่ก็ปัจจุบันนี้.. แล้วปัจจุบันนี้เจอพุทธศาสนา อย่า ! อย่าให้มันบาดลึกไปกว่านี้ไง อย่าให้ชีวิตเจ็บปวดไปกว่านี้ สิ่งนี้มันก็เจ็บปวดพออยู่แล้ว ยังไปทำกัน

นี่ถึงบอกเลยอยากให้ผู้วิเศษ อย่างเรานี่ให้เราเอาน้ำมนต์ไปพรหมเลย แล้วดีกันทั้งหมดเลย โอ้โฮ..มันก็คืนะสิ มันเป็นไปได้ มาถึงนี่เอาน้ำมนต์มาพรหมหมดเลย ทุกคนให้ดีกันหมด ทุกคนให้รักกันหมด โอ้โฮ.. อย่างนั้นมันในหนังใจในหนัง

มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้นะ สิ่งที่เป็นไปได้ก็รักหาใจเรา หลวงตานี้กระหนาบบ่อย “ใจตัวละไมคู่ ! ใจตัว นี่ไปคู่แต่ความผิดคนอื่น.. ใจตัวนี้คู่ให้ดี”

เพราะถ้ามันพูดแล้วมันเย็นเยื่อ หลวงตาทำนพูดกระซิบพูดง่ายๆ แต่เวลาออกมาก็เป็นอย่างนี้ คือถ้าอธิบายไปยาวก็ยาว เหมือนลูกเรานี้ไม่รู้เรื่อง เราอธิบายบอกอะไรผิดอะไรถูกนะ พูดไปเถอะมันไม่รู้เรื่องหรือ

ถาม : เวลาที่นั่งแล้วสงบลงจะมีอาการกระตุก แต่ยังรู้ว่ามีสติอยู่ พยายามดึงกลับมาที่พุทโธแล้ว แต่ก็ยังมีอาการอยู่ สามารถแก้ไขได้อย่างไร

หลวงพ่ : อาการกระตุกนี้ มันมีเรามีพระเพื่อนอยู่องค์หนึ่ง เขาบอกว่าอาจารย์นี้เขาเก่งมาก เวลานั่งสมาธินะ อาจารย์เขามาสะกิดบอกเลยว่าถูกผิดตลอดเวลา เราก็บอกว่าเฮ้ย.. ระวังผิดนะมึง ระวังผิด..

ทีนี้อาการกระตุก... อาการกระตุกโดยธรรมชาตินะ โดยธรรมชาติของมันร่างกายนี้มันกระตุกได้ ร่างกายนี้เวลามันสิ่งต่างๆ มันมีของมันอยู่ แล้วนี่อาการกระตุกอะไรต่างๆ ให้ตั้งสติไว้ แล้วอย่างที่ว่ารับรู้มันอันเดียวกับเมื่อก็ที่ว่าสะดุ้งเลย ถ้ารับรู้ ถ้าหัวใจรับรู้ชัดเจนมันจะตกร่องนะ แล้วกระตุกนี้มันจะมีไปเรื่อยๆ อาการกระตุกอาการต่างๆ

นี่การทำความสงบ การเข้าไปสู่บ้านเรือนของเรา เข้าไปสู่จิต การเข้าไปสู่จิตเห็นใหม่ คุณบ้านเรือนของเรานี้เวลาเปิดประตูนี้ เปิดมันจะมีอากาศถ่ายเทออกมาใช้ใหม่ เวลาเปิดบานประตูจะมีอากาศออกมา

นี่ก็เหมือนกันในการเข้าไปสู่ใจ ในการเข้าไปสู่ใจนี้มันจะมีอาการกระทบทั้งนั้น มันจะมีอาการกระทบ แต่ขณะที่ว่าคนสร้างบุญมานะ จิตสงบนิ่งๆ ลงนิ่งๆ นี่มันก็รับรู้ได้ รับรู้ได้... สติรับรู้ได้ ถ้าสติรับรู้ไม่ได้ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราเป็นสมาธิหรือไม่เป็นสมาธิ จิตเราเป็นสมาธิขั้นหยาบหรือขั้นละเอียด เรารู้หมดแหละ ถ้าชำนาญแล้วมันรู้หมด

ทีนี้เราจะย้อนกลับมาที่กระดูก... ที่กระดูกนี้เรารักษาจิตของเรา รักษาจิตของเรา นี่แล้วอย่างที่ว่านี้ เจ้ากรรมนายเวรอุทิศหมด อุทิศหมดเพราะอะไร เวลาธรรมะ พระพุทธเจ้าแล้วครูบาอาจารย์เช่นหลวงปู่ชอบอีกแหละ หลวงปู่ชอบท่านอยู่เพชรบูรณ์ เวลาสวดมนต์ นะโมตัสสะ อะคะวะโตนี้ อู้ฮู.. ท่านสวดพระอยู่องค์เดียว รูดงค์ไปองค์เดียว ก็สวดมนต์ธรรมดาที่นี่แหละ เวลาทำวัตรใจ สวดมนต์เย็นนี่แหละ แล้วเวลาท่านจะย้ายหนีนี้ ท่านนั่งจิตท่านสงบเทวดาจะมาไง เทวดาบอกอู้ฮู..ไม่อยากจะให้หลวงปู่ชอบไปไหนเลย เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเวลาหลวงปู่ชอบสวดมนต์สวดพระนี่อู้ฮู.. มันกังวานมัน เพราะ มันมีความสุข สังคมเทวดาร่มเย็นเป็นสุขมาก ไม่อยากจะให้ไปไหนเลย

นี่เห็นไหม เทวดาอินทร์พรหมนี้เขามาดูแล เขามาดูแลเวลาจิตเราสงบจิตเราเป็นคนดีนี้ เทวดาอินทร์พรหมเขาอยากได้บุญกุศลเหมือนกัน ถ้าเป็นสัมมาทิฐินะ ถ้าเป็นมิจฉาทิฐิมันก็อย่างที่ว่าหลวงปู่มันอีกแหละ เห็นไหมเดินอย่างกับม้าแข่ง เดินช้าๆ ก๊ว เดินอย่างคนป่วย นี่มันก็จับผิดตลอดไป เทวดาก็มีสัมมาทิฐิ.. มิจฉาทิฐิ..

คำว่ามิจฉาทิฐิ อ้าว..แล้วเป็นเทวดาได้อย่างไร.. เป็นสิ ! อย่างเรานี้เป็นคนที่พาลพาโลมากเลย แต่เราทำบุญกับครูบาอาจารย์ที่ดีๆ เยอะมาก เห็นไหมเราไปเกิดเป็นเทวดา แต่เราเป็นคนพาลพาโล มิจฉาทิฐิ.. คือว่ามิจฉาทิฐิก็ไปเกิดเป็นเทวดามิจฉาทิฐินี้แหละ ไปเกิดเป็นเทวดาก็ไปแก่งเข้านั่นไง เทวดาก็ไปล้อเขาอยู่อย่างนี้ เพราะนิสัยมันไม่ดี

นี่ไงเทวดาก็มีมิจฉาทิฐิ.. สัมมาทิฐิ... ทุกวงการ พรหมก็มี ทุกอย่างก็มี มีทั้งนั้นแหละ มนุษย์ก็มี

ฉะนั้นสิ่งที่มิเห็นใหม่ สิ่งที่ว่าเราอุทิศส่วนกุศลถึงนี้ เพื่อจะให้ความกระตือรือร้นน้อยลงใจ ความกระตือรือร้นเป็น ฉะนั้นเวลาปฏิบัติเวลาจะเข้าสู่จิต เวลาจิตสงบนี้มันมีอาการมีอะไรเป็นไป ตรงนี้มันเป็นข้อเท็จจริง เพราะตรงนี้เป็นข้อเท็จจริงเห็นใหม่ แล้วการปฏิบัติของคน ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติยากรู้ยาก มันเป็นตามข้อเท็จจริง แล้วข้อเท็จจริงนั้นต้องพยายามทำของผู้ปฏิบัตินั้นให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงนั้น แล้วมันจะเข้าไปถึงสมาธิของข้อเท็จจริงนั้น เห็นไหม

นี่ความว่าง... ฉานเป็นอินไตย เป็นอินไตยเลย อินไตยคือว่ามันคาดหมายไม่ได้เลยว่าของใครๆ นี่จะเหมือนกันไม่ได้เลย แล้วพอเหมือนกันไม่ได้ เวลาปฏิบัติเห็นใหม่ คุณติที่เขาปฏิบัติกันนี้ เป็นคณะเป็นหมู่คณะเป็นอะไร เราเห็นแล้วมันเป็นเรื่อง

จริงๆ เราไม่เชื่อนะ ที่เขาปฏิบัติกัน อู้อู..เป็นขั้นเป็นตอน อู้อู.. เป็นคอร์ส เป็นอะไรต่างๆ กูไม่เชื่อ พวกกูไป ๕ องค์ ๖ องค์ในป่า กูภาวนากัน แม่กูยังทำกันไม่ได้เลย ไม่เชื่อหรือ มันเป็นการเล่นขายของ

แต่ถ้าเราปฏิบัติตามความจริงนี้ เราทำความเป็นจริงของเรา ถ้าเราจะลงหรือไม่ลงนี้ เวลามันเป็นเราต้องแก้ไขของเราใจ นี่ปฏิบัติมันต้องเป็นอย่างนี้ มันจะเป็นความจริงขึ้นมาใจ นี่ว่าเอาธรรมะแท้เอาธรรมะจริง เอาสมาธิจริง เอาหลักการจริง เอาจิตที่มันเป็นจริง แล้วจิตได้ออกวิปัสสนาจริง ให้มันเกิดความจริงขึ้นมา มันเป็นของใครของมัน มันเป็นพิเศษบุคคล สงบคือเราสงบ ไม่มีใครจะมาทำแทนเราได้ เราไปทำแทนคนอื่นไม่ได้ ยกเว้นแต่เราเคยทำได้แล้ว เราจะไปบอกแนะนำใครได้บ้าง บอกเกื้อกูลใครได้บ้าง

ฉะนั้นสิ่งนี้เราค่อยๆ แก้ไขของเราไป มันจะกระตุกอย่างไร แล้วพอกระตุกปั๊บก็น้อยใจ นี่เออ..เรากระตุกนะ แล้วคนอื่นทำไมไม่เป็นแบบเรา แล้วถ้าคนที่เห็นหนักกว่าเราละ คนที่เป็นหนักกว่าเราก็คงมี คนที่ไม่เป็นก็มี เพราะเขาก็สร้างบุญของเขาเหมือนกัน ฉะนั้นปัญหาเกิดขึ้นมากับเราแล้ว เราก็คงแก้ ไม่ต้องไปเสียใจน้อยใจนะ มันเป็นการกระทำของเราเอง แล้วพอการกระทำของเราเองนี้ ในปัจจุบันนี้เราก็อำไปฝังใจ มันจะกระตุกมันจะอะไรก็แล้วแต่ก็ต้องแก้ได้ ต้องแก้ได้

ดูสิบางคนนี่เห็นใหม่ บางคนนั่งภาวนาไม่ได้เลย นั่งภาวนาไม่ได้ก็ย็นตี บางคนบอกว่าย็นไม่ได้ต้องนอน อ้าว..นอนก็นอน ดีกว่าไม่ทำ แต่เราทำมันจะได้ผลไม่ได้ผลนั่น

อีกเรื่องหนึ่ง ทำแล้วได้ผลหรือไม่ได้ผลนะ ถ้าทำดีมันจะได้ผลดีของมันดี เราตั้งใจของเราเราทำของเราอย่างนอยใจ

เพราะ จริงๆ เรานี้ละ เรื่องอย่างนี้เวลาพูดนี้เราพูดถึงเราประจำ พระเพื่อนมาหาอยู่ที่โพธารามอยู่ข้างใน เรานี้โดนอุชู.. ทุกรูปแบบเลย แล้วเพื่อนเขามานี้เขาพูดกับเราบอกว่ามึงนี่ดินะ มึงยังภาวนามีหลัก ไม่มีหลักมึงเป็นบ้าไปแล้วละ แล้วเวลาทำข้อวัตรเสีย... เขาเลิกกันแล้ว ไม่ต้องทำหรรษา... แต่เราก็พอใจทำ

นี่เห็นไหม เราไม่นอยใจไง เราไม่นอยใจ... เราไม่นอยใจเลยว่าเราจะโดนเขารังแกขนาดไหน เขาจะทำอะไรเราไม่นอยใจ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะถ้าเราไม่โดนรังแกเราก็ไปชะลิกก็จบใจ ก็สิทธิของเราใช้ไหม เก็บบาตรเดี๋ยวนี้ก็ไปได้เดี๋ยวนี้แหละ แต่ทำไมเรายู่กับเขาละ เราไม่นอยใจเพราะอะไร เพราะมีเป้าหมายใจ

ถ้าเรามีเป้าหมาย... คำว่าเป้าหมายของเรา เราต้องการสิ่งใด แล้วเราทำเพื่อสิ่งนั้นเห็นไหม มันจะมีผลกระทบ ผลกระทบมันจะมี เราจะไม่ว่าอะไรกันเลยนะ จะไม่มีผลกระทบอะไรกันเลย พอเราตั้งใจจะทำนี้ คุณอยู่ฝั่งนี้ พุทธภาวนานี้ ลองใครบอกเนชั่นชิกติ เดินกลางคืนสิ ไอ้คนนั้นก็เหลียวมอง คนนี้ก็เหลียวมองกันแล้ว ถ้าต่างคนต่างนอนนะ ต่างคนต่างปิดกุญแจนอน โอ้ย... สบาย จะไม่มีอะไรเลย ไม่มีผลกระทบเห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ทำดีมันจะมีผลกระทบ ที่นี้ผลกระทบนี้เราจะนั่งสมาธิมันจะมีกระตุกอย่างไร ผลกระทบอันนี้มันเกิดจากจิตของเรา มันมีอยู่แล้วเราต้องแก้ไข อย่าไปนอยใจอย่าเสียใจ ไม่ต้องนอยใจ ถ้าเรานอยใจนี้มันเหมือนกับเราทอนกำลังใจเราเองแล้วก็มาเสียใจนะ ทำดีแล้วไม่ได้ดี นี่กรรมดีทั้งนั้นเลย ใครเขาก็ว่าทำดีหมดแหละ แล้วไม่เห็นได้ดีเลย เราก็ทำดีนี้ ทำไมกูโดนค่าทั่วประเทศไทยอยู่ที่นี่ ใครๆ เขาก็ค่า กูก็ว่ากูไม่ได้ทำไม่ดีเลย ทำไมกูโดนค่าเยอะนิยายเลย เห็นไหม

ก็พอใจ... พอใจเพราะ ! เพราะเรามีหลักมีเกณฑ์ เราจะยืนหลักการที่ถูกต้อง ไอ้คำประสาเรานี้เขาขึ้นมาไม่ถึง เขามองว่าเรานี้เป็นคนบ้า ใครจะค่าก็ค่า แต่ถ้าเราไม่ยืนหลักการมันจะไม่เหลือ มันจะไม่เหลือ ฉะนั้นใครจะค่าให้มันค่าไปนะ...

มีอะไรอีกไหมฝนมาแล้ว เอวัง จบแล้ว